

CURSO 2022-2023

PROGRAMACIÓN

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

IES ARMANDO

PROGRAMACIÓN

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

CURSO 2022-23

MEMBROS DO DEPARTAMENTO, HORAS, GRUPOS E MATERIA IMPARTIDA

Membros	Horas	Grupos	Materia
Araújo García, Marina	20	ESA 1º y 2º Bacharelato adultos Literatura universal adultos	Ámbito comunicativo ESA e titoría Lingua castelá e Literatura Bacharelato adultos Literatura universal réxime adultos
Chapela Rozas, María de los Dolores	20	1º ESO A/B/C/D 3º ESO C/D RE (EX Fr 2º ESO E)	Lingua castelá e Literatura Titoría 1º ESO
Pereira Castaño, M.ª José	19	2º Bach B 4º ESO A/B/C/D RE (EX Fr 2º ESO D)	Lingua castelá e Literatura
Pérez Valcárcel, Laura (X.E.)	20	FPB1º-Informática	Ámbito comunicativo
Piñeiro Carballo, Mª Guadalupe	20	2º ESO A/B/C/D/E Tit. 2º ESO B 3º ESO A Pendientes 1º ESO	Lingua castelá e Literatura Titoría 2º ESO
Salgueiro Aguirre, Marta M^a (XD)	20	2º Bach. A/C/D 3º PDC	Ámbito comunicativo e social Lingua castelá e Literatura

Souto Diéguez, Cristina	20	1º Bach. A/B/C/D Lit. Universal 3º ESO B Pendientes 2º ESO	Lingua castelá e Literatura Literatura universal
--------------------------------	-----------	---	---

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

- **SITUACIÓN SOCIO-ECONÓMICA E CULTURAL DO CONTORNO**
- **DATOS DO CENTRO**
- **DEPARTAMENTO DE LCL. MEMBROS.**
- **A MATERIA: LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.**
- **INTRODUCCIÓN.**
- **O ALUMNADO NO CURSO 2016-2017**

2. EDUCACIÓN SECUNDARIA OBLIGATORIA

2.1 LCL EN SECUNDARIA OBRIGATORIA

2.1.1 Obxectivos xerais da etapa

2.1.2 Obxectivos xerais da área.

2.1.3 O currículo de LCL en Secundaria. Finalidade e obxectivos xerais.

2.1.4 Contribución da área de LCL á adquisición das Competencias Clave. . 2.1.5 Estructura dos contidos.

2.1.6 Medidas de atención á Diversidade.

2.1.7 Procedementos para a realización da Avaliación inicial.

2.2. ESO

2.2.1 TIL

2.2.2 2ºESO

- Perfil de Área. Estándares. Grao mínimo de logro.
- Perfil Competencial.
- Temporalización e instrumentos de avaliación dos estándares.
- Mecanismos de Avaliación.
- Criterios de cualificación.
- Materiais curriculares e metodoloxía: Libros de texto e lecturas obrigatorias.

2.2.3 4ºESO

- Perfil de Área. Estándares. Grao mínimo de logro.
- Perfil Competencial.
- Temporalización e instrumentos de avaliación dos estándares.
- Mecanismos de Avaliación.
- Criterios de cualificación.
- Materiais curriculares e metodoloxía: Libros de texto e lecturas obrigatorias.

3. BACHARELATO

3.1. Procedementos para acreditar os coñecementos previos

3.2 2ºBACH: LCL

- Perfil de Área. Estándares. Grao mínimo de logro.
- Perfil Competencial.

- Temporalización e instrumentos de avaliación dos estándares.
- Mecanismos de Avaliación.
- Criterios de cualificación.
- Materiais curriculares e metodoloxía: Libros de texto e lecturas obrigatorias.

4. EDUCACIÓN PARA ADULTOS

4.1. 1º e 2º ESA: Ámbito comunicativo

4.2. 2ºBACH: LCL II

5. Reforzo para a recuperación das **MATERIAS PENDENTES** de cursos anteriores

6. Programación da EDUCACIÓN EN VALORES

7. Accións de contribución ao PROXECTO LECTOR

8. Accións de contribución ao PLAN TIC

9. Accións de contribución ao PLAN DE CONVIVENCIA

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

11. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O Instituto de Ensinanza Secundaria *Armando Cotarelo Valledor* comeza a funcionar no curso 1992/93, como desdobre do Instituto de F.P. Fermín Bouza Brey do que se traslada a rama administrativa-comercial e a de secretariado para este novo centro.

Introdúcese tamén o 3º curso da ESO e dous grupos de 2º de BUP que non tiñan cabida nos outros centros de E.M. da Vila.

A matrícula nese primeiro curso ronda os 500 alumnos e alumnas -na actualidade achégase aos 900- e vai medrando nos cursos seguintes a pesar de que desaparecen as ensinanzas de BUP e de Secretariado.

O 3º curso da ESO dá paso ao 4º curso e posteriormente aos bacharelatos de *Ciencias da Natureza e da Saúde* e de *Humanidades e Ciencias Sociais* e tamén aos Ciclos Formativos da L.O.X.S.E.

Durante o primeiro curso de vida do Centro adóptase o nome de INSTITUTO ARMANDO COTARELO VALLEDOR.

Os centros adscritos dos que procede a maioría do noso alumnado son os de Vilaxoán e Rubiáns, aínda que tamén se acollen alumnos/as doutros centros da vila.

SITUACIÓN SOCIO-ECONÓMICA E CULTURAL DO CONTORNO

O Centro atópase situado na parroquia de Sobradelo do concello de Vilagarcía de Arousa, nunha zona limítrofe entre Sobradelo e Vilaxoán.

O nivel de vida da poboación é de tipo medio sendo escasos os alumnos e alumnas que esperan acceder a estudos universitarios.

Das declaracións do noso alumnado nas súas solicitudes de matrícula dedúcese que a Renda Media oscila entre os 600 e 1000 €.

As principais actividades económicas do contorno son:

- Pesca e marisqueo.
- Agricultura.

- Hostalería.
- Conserva.
- Acuicultura (parques flotantes de mexillóns e ostras, cetarias e depuradoras).
- Traballo no 2º sector.

Polo que se refire ao nivel cultural do entorno familiar no que se desenvolve o noso alumnado, constatamos que é baixo: os pais e nais dos nosos rapaces e rapazas non accederon a estudos medios e nalgúns casos non completaron os estudos primarios.

Algúns problemas que non podemos obviar como Centro de ensino, son os seguintes:

- A elevada taxa de desemprego existente na comarca, así como o escaso tecido industrial.
- A influencia que exerce sobre o noso alumnado o chamado "diñeiro fácil".
- O prestixio social do que gozan, entre algúns dos nosos rapaces e rapazas, certas persoas que fixeron unha fortuna por medio de actividades delituosas.
- A valoración negativa que existe sobre a posibilidade de acceder ao mundo laboral en condicións minimamente dignas (ou que, xunto coas poucas expectativas de continuar estudos superiores, é fonte dunha gran desmotivación).
- O escaso –nalgúns casos nulo- hábito de estudo e mesmo de lectura do noso alumnado.
- A gran cantidade de accidentes de tráfico que afectan a adolescentes da zona.

Respecto da lingua, cabe dicir que o alumnado, maioritariamente, exprésase en castelán, aínda que no entorno familiar a lingua máis empregada é o galego.

DATOS DO CENTRO

Datos xerais:

- Nome: IES Armando Cotarelo Valledor

- Tipo: Centro público dependente da Consellería de Educación.
- Enderezo: R/ Armando Cotarelo Valledor, 4 – 6. CP 36611 – Sobrado – Vilagarcía de Arousa.
- Teléfono: 986 512 311 – Fax: 986 512 655
- Correo electrónico: ies.cotarelo.vilagarcia@edu.xunta.es
- Páxina web: [http:// centros.edu.xunta.es/iesarmandocotarelo/](http://centros.edu.xunta.es/iesarmandocotarelo/)

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que

transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito

escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen

esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfrónaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe; de aí que esta capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe.

Co bloque de "Comunicación oral: escoitar e falar" procúrase que os alumnos e as alumnas vaian adquirindo as habilidades necesarias para comunicar con precisión as súas propias ideas, realizar discursos cada vez máis elaborados de acordo cunha situación comunicativa, e escoitar activamente interpretando de xeito correcto as ideas dos demais.

O bloque de "Comunicación escrita: ler e escribir" persegue que o alumnado sexa capaz de entender e producir textos de distinto grao de complexidade e de xéneros diversos, en distintos soportes e formatos. Comprender un texto implica activar unha serie de estratexias de lectura. Así mesmo, a escritura implica un procedemento estruturado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores de escritura e revisión destes antes de redactar o texto definitivo.

O bloque de "Coñecemento da lingua" responde á necesidade de reflexión sobre os mecanismos lingüísticos que regulan a comunicación, e afástase da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como un fin en si mesmos para devolverlles a súa funcionalidade orixinal: servir de base para o uso correcto da lingua.

O bloque de "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos/das escolares lectores/as cultos/as e competentes, implicados/as nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a vida. É un marco conceptual que alterna a lectura, a comprensión e a interpretación de obras literarias próximas aos seus gustos persoais e á súa madurez cognitiva coa de textos literarios e obras completas representativas da literatura en español.

O ALUMNADO NO CURSO 2022- 2023

Para ver o número de alumnos/as que este curso están matriculados no Centro remítese ao PEC que contén estes datos con detalle.

2. ENSINO SECUNDARIO OBRIGATORIO

2.1. LCL EN SECUNDARIA OBRIGATORIA

2.1.1 OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA

- a) Comprender e producir mensaxes orais e escritas con propiedade, autonomía e creatividade nas linguas galega e castelá e, polo menos, nunha lingua estranxeira; utilizándoas para comunicarse e organizar os propios pensamentos e para reflexionar sobre os procesos implicados no uso da linguaxe.
- b) Interpretar e producir con propiedade, autonomía e creatividade mensaxes que utilicen códigos artísticos, científicos e técnicos, coa finalidade de enriquecer as súas posibilidades de comunicación e reflexionar sobre procesos implicados no seu uso.
- c) Obter e seleccionar información utilizando as fontes nas que habitualmente se atopa dispoñible; tratala de xeito autónomo e crítico, cunha finalidade previamente establecida, e transmitila ós demais de xeito organizado e intelixible.
- d) Elaborar estratexias de identificación e resolución de problemas nos diversos campos do coñecemento e a experiencia, mediante procedementos intuitivos e de razoamento lóxico, contrastándoas e reflexionando sobre o proceso seguido.

- e) Formarse unha imaxe axustada de sí mesmos, das súas características e posibilidades, e desenvolver actividades de forma autónoma e equilibrada, valorando o esforzo e a superación das dificultades.
- f) Relacionarse con outras persoas e participar en actividades de grupo con actitudes solidarias e tolerantes, rexeitando todo tipo de discriminacións debidas á raza, ó sexo, á clase social, ás crenzas e a outras características individuais, sociais e culturais.
- g) Analizar os mecanismos e valores que rexen o funcionamento das sociedades, en especial os relativos ós dereitos e deberes dos cidadáns, elaborar xuízos e criterios persoais e actuar con autonomía e iniciativa na vida activa e adulta.
- h) Coñecer as crenzas, actitudes e valores básicos da nosa tradición e patrimonio cultural, valoralos críticamente e elixir aquelas opcións que mellor favorezan o seu desenvolvemento integral como persoas.
- i) Analizar os mecanismos básicos que rexen o funcionamento do medio físico, valorar as repercusións que sobre él teñen as actividades humanas e contribuir activamente á defensa, conservación e mellora do mesmo como elemento determinante da calidade de vida.
- j) Coñecer e valorar o desenvolvemento científico e tecnolóxico, as súas aplicacións e a incidencia no seu medio físico e social.
- k) Coñecer e apreciar o patrimonio natural e cultural e contribuir activamente á súa conservación e mellora, entender a diversidade lingüística e cultural coma un dereito dos pobos e dos individuos á súa identidade e desenvolver unha actitude de interese e respecto hacia o exercicio deste dereito.

l) Coñecer e comprender os aspectos básicos do funcionamento do propio corpo e das consecuencias para a saúde individual e colectiva dos actos e decisións persoais, e valorar os beneficios que supoñen os hábitos do exercicio físico, da hixiene e dunha alimentación equilibrada, así como levar unha vida sana.

2.1.2 OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA

Ó finalizar a educación secundaria obligatoria os alumnos e alumnas terán desenvolvido as capacidades de:

- a) Valorar e estimar as dúas linguas oficiais da nosa Comunidade comprendendo as circunstancias que condicionaron a súa evolución e o seu uso.
- b) Coñecer e analizar a realidade lingüística de España e as relacións entre as diversas linguas, favorecendo unha actitude consciente e repetuosa coa riqueza plurilingüe de España e do contexto europeo.
- c) Comprender diferentes tipos de mensaxes orais e escritos analizando e valorando o seu uso nos diferentes contextos e situacións.
- d) Expresarse oralmente e por escrito con coherencia, corrección, creatividade e adecuación as súas necesidades comunicativas, creando un estilo expresivo propio.
- e) Utilizar armónicamente todos os recursos expresivos, tanto lingüísticos coma non lingüísticos, na comunicación directa con outras persoas.
- f) Utilizar a linguaxe oral e escrita coma un instrumento para a comprensión, análise e organización de feitos e saberes de calquera tipo.
- g) Reflexionar sobre os elementos formais e os mecanismos da lingua nos seus planos fonolóxico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual, e sobre as condicións de produción e recepción das mensaxes en contextos sociais de comunicación, coa finalidade de desenvolver a capacidade para regular as propias producións lingüísticas
- h) Leer con fluidez, comprensión e actitude crítica, disfrutando da lectura como fonte de placer, coñecemento do patrimonio cultural e estímulo para unha práctica literaria propia.
- i) Analizar e interpretar os diferentes usos sociais das linguas, evitando os estereotipos lingüísticos que supoñen xuízos de valor e prexuízos (clasistas, racistas, sexistas, etc.), mediante o recoñecemento do contido ideolóxico da linguaxe.

j) Coñecer e analizar críticamente as linguaxes específicas e as funcións sociais dos medios de comunicación, así coma o seu poder na orientación da opinión pública e os intereses que poden representar.

2.1.3 O CURRÍCULO DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA EN SECUNDARIA

Finalidade e obxectivos xerais

A finalidade do ensino da lingua é o progresivo dominio desta, esencial na asimilación da cultura e da apertura ao mundo, e un dos factores que contribúen con maior plenitude á identidade individual e social e, en definitiva, ao desenvolvemento das competencias básicas. O obxectivo da lingua é educar ao alumnado para que desenvolva as competencias que fagan posible que tanto persoal como socialmente sexa capaz de actuar e desenvolverse no seu contorno e construír as bases da cidadanía, do coñecemento do que é a condición humana, da comprensión dos outros.

Obxectivos

Os obxectivos da Lingua castelá e Literatura na Educación Secundaria Obrigatoria marcan unha progresión con respecto aos establecidos para a Educación primaria, dos que haberá que partir nesta nova etapa. Esta progresión supón ampliar a diversidade de prácticas discursivas e facelas máis complexas, acrecentar a importancia do uso da lingua no ámbito académico, subliñar o papel das convencións literarias e do contexto histórico na comprensión dos textos literarios, proporcionar un papel máis relevante á reflexión sobre o funcionamento da lingua e acerca das súas normas de uso, así como a sistematización dos coñecementos lingüísticos explícitos.

Por todo iso, o ensino da Lingua castelá e Literatura nesta nova etapa terán como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

- Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social e cultural.

- Utilizar a lingua para expresarse de forma coherente e adecuada nos distintos contextos da actividade social e cultural, para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta.
- Coñecer a realidade plurilingüe de España e as variedades do castelán e valorar esta diversidade como unha riqueza cultural.
- Utilizar a lingua oral na actividade social e cultural de forma adecuada ás distintas situacións e funcións, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación.
- Empregar as diversas clases de escritos mediante os que se produce a comunicación coas institucións públicas, privadas e da vida laboral.
- Utilizar a lingua eficazmente na actividade escolar para buscar, seleccionar e procesar información e para redactar textos propios do ámbito académico.
- Utilizar con progresiva autonomía e espírito crítico os medios de comunicación social e as tecnoloxías da información para obter, interpretar e avaliar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.
- Facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo e consolidar hábitos lectores.
- Comprender textos literarios utilizando coñecementos básicos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.
- Aproximarse ao coñecemento de mostras relevantes do patrimonio literario e valoralo como un modo de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico- culturais.
- Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e para escribir e falar con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
- Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos lingüísticos que supón xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

2.1.4 CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

A aprendizaxe da materia de Lingua castelá e Literatura, ao ter como meta o desenvolvemento da capacidade para interactuar de forma competente mediante a linguaxe nas diferentes esferas da actividade social, contribúe ao desenvolvemento das competencias seguintes:

- **Competencia en comunicación lingüística (CCL)**

A materia Lingua castelá e Literatura contribúe dun modo decisivo ao desenvolvemento de todos os aspectos que conforman esta competencia. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, aínda que se adquiren desde un idioma, transfírense e aplícanse á aprendizaxe doutros, o que contribúe, á súa vez, a acrecentar esta competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

- **Competencia para aprender a aprender(CAA)**

A linguaxe, ademais de instrumento de comunicación, é un medio de representación do mundo e está na base do pensamento e do coñecemento. O acceso ao saber e á construción de coñecementos mediante a linguaxe relaciónase directamente con esta competencia básica. Así mesmo, os contidos de reflexión sobre a lingua recollen un conxunto de saberes conceptuais (metalinguaxe gramatical) e procedementais (capacidade de analizar, contrastar, ampliar e reducir enunciados, substituír elementos dun enunciado, planificar e organizar textos, usar esquemas, diagnosticar erros e reparalos, etc.) que se adquiren en relación coas actividades de comprensión e composición de textos e que se reutilizan para optimizar a aprendizaxe lingüística; é dicir, para aprender a aprender lingua.

- **Sentido de iniciativa y espírito emprendedor (CSIEE)**

Aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión. Por iso, a adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar na iniciativa persoal e na regulación da propia actividade cunha autonomía gradual.

- **Competencia dixital (CD)**

A materia contribúe ao tratamento da información e competencia dixital ao ter como unha das súas metas proporcionar coñecementos e destrezas para a

procura e selección de información relevante de acordo con diferentes necesidades, así como para a súa reutilización na produción de textos orais e escritos propios. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet; o emprego guiado destas procuras constituirá un medio para o desenvolvemento da competencia dixital. A iso contribúe tamén o feito de que o currículo inclúa o uso de soportes electrónicos na composición de textos, de modo que poidan abordarse máis eficazmente algunhas operacións que interveñen no proceso de escritura (planificación, execución do texto, revisión) e que constitúe un dos contidos básicos desta materia. Tamén pode contribuír ao desenvolvemento desta competencia o uso nesta materia dos novos medios de comunicación dixitais que implican un uso social e colaborativo da escritura e dos coñecementos.

- **Competencia social e cívica (CSC)**

A aprendizaxe da lingua, concebido como desenvolvemento da competencia comunicativa, contribúe decisivamente ao desenvolvemento da competencia social e cívica, entendida como un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre as persoas. En efecto, aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Por outra banda, a educación lingüística ten un compoñente estreitamente vinculado con esta competencia: a constatación da variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística e a valoración de todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e de representación. Tamén se contribúe desde esta materia a esta competencia na medida en que se analizan os modos mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.

- **Competencia e expresións culturais (CCEC)**

Dentro desta materia, a lectura, interpretación e avaliación das obras literarias contribúen de forma relevante ao desenvolvemento desta competencia, entendida como aproximación a un patrimonio literario e a uns temas recorrentes que son expresión de preocupacións esenciais do ser humano. A súa contribución será máis relevante en tanto se relacione o aprecio das manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas, como a música, a pintura ou o cine. Tamén se contribúe a esta competencia procurando que o mundo social da literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librerías, catálogos ou a presenza do literario na prensa) adquira sentido para o alumnado

- **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).**

Dentro desta materia contribúese ao desenvolvemento desta competencia na medida en que cando se axuda a desenvolver e interpretar ideas fundamentais de todo tipo de textos , contribúese á adquisición do coñecemento científico e matemático.

2.1.5 ESTRUCTURA DOS CONTIDOS

O eixo do currículo son as habilidades e estratexias para falar, escribir, escoitar e ler en ámbitos significativos da actividade social que se irán exercitando progresivamente ao longo da etapa da ESO. Estas aprendizaxes recóllense en tres bloques de contidos do currículo:

1. Falar, escoitar e conversar
2. Ler e escribir
3. Educación literaria
4. Coñecemento da lingua

Os bloques 1 e 2 de contidos dedicados ás habilidades lingüísticas *Escoitar e falar, Ler e escribir* sitúan estas aprendizaxes en diversos ámbitos de uso da lingua: o das relacións interpersoais e, dentro das institucións, o dos medios de comunicación e o académico. A concreción das habilidades lingüísticas en diferentes ámbitos de uso obedece ao feito de que a comprensión e a composición de textos orais e escritos requiren habilidades e estratexias específicas segundo a clase de intercambio comunicativo, o ámbito social en que este se realiza e a clase de texto que utiliza.

No bloque 3, *A educación literaria*, oriéntase a que se consoliden os hábitos de lectura; a que se amplíen as experiencias nos campos da lectura e a recreación de textos, adecuándoas ás novas necesidades de simbolización da experiencia e da expresión dos sentimentos; a que se sistematicen as observacións sobre as convencións literarias e se estableza, de forma máis sistemática tamén, a relación entre obras e os seus contextos históricos.

O bloque 4, *Coñecemento da lingua*, integra os contidos relacionados coa reflexión sobre a lingua e coa adquisición duns conceptos e dunha terminoloxía gramatical. A presenza deste bloque xustifícase polo feito de que a adquisición das habilidades lingüístico- comunicativas implica o uso reflexivo sobre diferentes aspectos da lingua: a variación e os factores que explican dialectos, rexistros e usos sociais; as formas lingüísticas que indican no texto a presenza dos factores do contexto; os procedementos que contribúen a cohesionar o texto; as diversas posibilidades sintácticas que

son utilizables para expresar un mesmo contido; os procedementos gramaticais para integrar diferentes proposicións nun enunciado cohesionado; os mecanismos para a formación de palabras; a norma gramatical e ortográfica, etc.

A interrelación deste bloque co resto obriga a que a programación das actividades relacionadas co seu contido teña sempre unha xustificación desde o punto de vista da súa relevancia para a mellora das habilidades no uso da lingua.

En síntese, o eixo do currículo na materia Lingua castelá e Literatura son os procedementos encamiñados ao desenvolvemento das habilidades lingüístico- comunicativas, é dicir, para a expresión e comprensión oral e escrita en contextos sociais significativos, así como no ámbito da comunicación literaria. A adquisición e desenvolvemento destas habilidades implica a reflexión sobre os mecanismos de funcionamento da lingua e as súas condicións de uso e a adquisición dunha terminoloxía que permita a comunicación sobre a lingua; así mesmo, a educación literaria implica a aplicación de coñecementos sobre o contexto histórico- social á lectura e interpretación de textos literarios.

2.1.6 MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Nas primeiras semanas de curso faranse dentro das aulas avaliacións iniciais aos alumnos/as, para poder detectar algún tipo de dificultades que sexan de mención ou tratamento especial, tanto polo propio profesor, como polo Departamento de Orientación.

As medidas de atención á diversidade serán as que se consensúen co Departamento de Orientación en canto a apoios de aula, con reforzos puntuais a cada alumno/a con dificultades.

Cando un alumno/a precise reforzo fora aula, e polo tanto sexa necesario facer unha ACI, esta coordinarase sempre coa Xefa de Departamento de Orientación e seguiranse as pautas que este Departamento dictamine. Neste caso a coordinación do Departamento de Lingua coa profesora de PT será total, para que os resultados sexan óptimos.

En casos puntuais, poderanse facer apoios de aula por outro profesor que non sexa o titular. Estes casos especiais serán posibles só no caso de haber dispoñibilidade horaria dentro do Departamento, algún profesor de programas ARCO, outros departamentos con dispoñibilidade horaria e cando a organización do Centro o posibilite.

Pola tarde realizarase un reforzo para os alumnos/as que teñen pendente a materia de cursos anteriores. Serán 2 horas, unha para 1º ESO e outra para 2º ESO.

Farase un seguimento dentro da aula para os alumnos coa materia pendente e coordinarase o profesor da materia e grupo coa profesora de reforzo da tarde. A avaliación trimestral e final será tamén coordinada coa xefa do Departamento.

Realizarase un seguimento e reforzo dos alumnos repetidores coa finalidade de posibilitar unha avaliación positiva no presente curso.

2.1.7 PROCEDEMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

Un dos aspectos máis importantes á hora de programar o curso escolar é sen dúbida o primeiro contacto cos alumnos, o coñecemento do seu nivel real, das súas circunstancias académicas e persoais individuais, do seu grado de compromiso cos estudos, da súa relación cos compañeiros, etc. Para iso, está pensada a avaliación inicial que se debe realizar durante o primeiro mes do curso escolar. Desde o departamento de LCL aténdese esta cuestión dependendo do nivel académico que presenten os distintos grupos.

Desta forma, unha mención aparte merece o 1º curso da ESO, por ser na súa maioría alumnos novos no centro. Neste caso o primeiro achegamento será o realizado cos titor/es do/s curso/s anterior/es de Primaria que nos fan chegar os seus informes a través das distintas reunións coa orientadora do centro e/ou as profesoras de Pedagogía Terapéutica do mesmo.

Para o resto dos cursos, nos serviremos tamén dos informes realizados polos titores dos anos anteriores, a diferenza é que, ó tratarse de alumnos do centro, as maiores dificultades académicas están xa postas no noso coñecemento e tratadas na medida das nosas posibilidades.

Á marxe de todo isto, os diferentes procedementos que realizaremos para a avaliación inicial do noso alumnado serán os que seguen:

- **Lectura comprensiva de textos**, tanto en voz alta (polo que se intentan detectar posibles problemas de pronunciación), como individual (polo que se intentan detectar posibles problemas de comprensión lectora). Esta última se analizará a través de resumos, preguntas sobre o contido do/s textos/s (tanto de forma oral como escrita), etc.
- **Realización de escritos creativos propios de diferentes tipoloxías textuais**, apoiados nun ou varios temas propostos polo profesor ou elixidos por eles mesmos, para comprobar o grado de creatividade, madurez, expresión escrita, caligrafía, ortografía, etc
- **Debates** en clase sobre temas da área e/ou transversais, para comprobar o grado de coñecementos desta materia e doutras realidades do mundo actual e tamén o grado de respecto e relación cos compañeiros, para intentar detectar a tempo posibles problemas de interrelación, tan habituais nesta etapa educativa.
- **Probos de nivel**, baseadas nos mínimos do curso anterior.
- **Traballos en grupo**, para comprobar, por un lado, o grado de compañeirismo, pero tamén, por outro, o grado de capacidade para a búsqueda de información e síntese dos contido básicos na nosa área.

2.2 ESO

2.2.1. TRATAMENTO INTEGRADO DE LINGUAS (TIL)

Durante curso 2018-19 os XD dos Departamentos de Lingua galega e Lingua castelá estiveron a desenvolver o TIL . O proxecto levouse a cabo de maneira experimental durante o curso 2019-20 e de maneira formal durante o curso 2020-21, polo que se incorpora en ámbalas programacións para a súa posta en práctica. Durante o curso 2021-22 seguirase traballando no proxecto que quedou interrompido o ano anterior pola pandemia COVID. O proxecto aplícase en tódolos cursos dado a continuidade dos conceptos básicos recollidos nos anexos. A finais de cada trimestre farase unha avaliación

do mesmo e verase en que medida se levou a cabo a coordinación. Corrixíranse posibles erros que serán incorporados paulatinamente ao documento orixinal.

Neste curso a coordinación TIL será extendida ao resto das linguas , aínda que xa no primeiro ano se fixeran reunións de coordinación.

O Tratamento Integrado de Linguas (TIL)

O Tratamento Integrado de Linguas (TIL) consiste na elaboración dunha programación didáctica consensuada para as diferentes linguas presentes nun centro, previa coordinación por parte do profesorado de todas as linguas. Dita programación debe partir de presupostos accesibles ao alumnado e dunha metodoloxía común. O seu principal obxectivo é unificar terminoloxía, consensuar estratexias, facilitar as transferencias lingüísticas entre idiomas e, en definitiva, mellorar a calidade do proceso de ensino-aprendizaxe.

Xustificación legal

Aínda que a idea de interdisciplinabilidade se mencionaba en leis anteriores, non foi ata a entrada en vigor da LOMCE, cando o Ministerio publicou unha Orde que recoñecía a importancia das Competencias Clave e o Decreto polo que se establecía o currículo de ESO e Bacharelato. Nel mencionábase a necesidade do Tratamento Integrado de Linguas nos preámbulos das materias lingüísticas, seguindo as pautas marcadas pola Unión Europea desde 2001. A Consellaría de Educación adaptou esa Orde e publicou un Decreto e unhas Instrucións para dar cumprimento á nova lexislación, decreto que recolle importantes cambios relacionados coas linguas.

Cambios metodolóxicos

Apóstase por unha aprendizaxe das distintas linguas establecidas no currículo de xeito integrado, e que dea continuidade ao proceso de fomento do interese por outras linguas e culturas distintas da propia, ademais de promover o respecto cara ás persoas falantes desas linguas.

Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe.

No desenvolvemento dese decreto e desas instrucións indícase que moitas destas medidas deberán ser incluídas no Proxecto Lingüístico de centro e, entre outras cuestións, deberán incluír:

1. acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas
2. acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar
3. acordos sobre o tratamento que se lles dará aos contidos
4. acordos sobre os criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística
5. acordos para evitar a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua

Os métodos docentes deberán favorecer a motivación por aprender no alumnado, polo que o profesorado deberá ser quen de xerar neles curiosidade e a necesidade de adquirir coñecementos, habilidades e valores. O profesorado debe procurar:

1. que o alumnado comprenda o que aprende
2. que o alumnado saiba para que aprende
3. que o alumnado sexa capaz de usar / aplicar o aprendido en distintos contextos dentro e fóra da aula.

Para acadar estes obxectivos é necesario adaptar a metodoloxía tradicional de ensino nas aulas, sendo o enfoque comunicativo o método máis axeitado para o ensino de linguas.

O TIL e o Proxecto Lingüístico de Centro

No antedito decreto salientase que o Tratamento Integrado de Linguas está intimamente vencellado ao Proxecto Lingüístico de Centro, que necesariamente ha de ser un documento elaborado e coordinado polo profesorado de diferentes linguas. O PLC ten que reflectir a realidade lingüística de profesorado e alumnado para tomala como punto de partida no plan de actuación.

O TIL, aínda que coordinado polos Departamentos de Linguas, non debe limitarse a estes departamentos. Este método didáctico debe estar presente nos contidos de todas as materias que transcorran durante o horario lectivo, de xeito transversal.. Porén, para lograr este ambicioso obxectivo, parece conveniente partir da súa aplicación nas aulas de linguas.

Que ensinar e como ensinar?

Do mesmo xeito que describimos mudanzas na metodoloxía e a finalidade do ensino de linguas mudan, polo que tamén será necesario adaptar os contidos. As actividades deben buscar a intercomprensión das linguas da mesma familia e a transferencia de coñecementos. A súa organización debe partir, novamente, do traballo colaborativo entre o profesorado do centro, que integrarán os obxectivos. Así, o alumnado acadará a competencia

comunicativa (para o emprego da lingua en diferentes contextos de comunicación) plurilingüe e policultural. Para iso, nas clases deben estar presentes as linguas do centro, as dos alumnos e alumnas e aquelas descoñecidas que se pretenden ensinar.

As actividades deben partir de situacións e contextos reais, dos coñecementos e usos lingüísticos dos alumnos e alumnas, para, deste xeito, activar a súa aprendizaxe activa, fomentar a actitude positiva e interese deica o descubrimento de novos coñecementos, potenciando o desenvolvemento das súas habilidades. Deste xeito o alumnado convértese no suxeito de aprendizaxe e adquirirá maior responsabilidade no proceso. A función do profesor ou profesora será a de guiar e orientar aos discentes neste camiño, proporcionándolles contidos novos, ferramentas, estratexias de aprendizaxe e reforzo das habilidades individuais para conseguir un obxectivo grupal.

O noso proxecto

A idea de introducirmos o TIL no noso centro xorde despois de ter asistido a unhas xornadas na Facultade de Filoloxía, no ano 2018, nas que se amosaban diversas experiencias de Tratamento Integrado de Linguas levadas a cabo en diferentes centros de ensino de Galicia. Posteriormente, recabamos o proxecto dun destes centros, o IES Félix Muriel de Rianxo, e achegámoslle esa información ao equipo directivo do IES Armando Cotarelo Valledor. A sorpresa foi grande cando en setembro de 2018 dispoñiamos dunha hora de coordinación a xefa do Departamento de Lingua Castela e o xefe de Departamento de Lingua Galega para tentarmos botar a andar esta idea.

Co curso iniciado, comezamos un traballo de pescuda de información a través da lectura diferentes proxectos de TIL levados a cabo en niveis de ensino diversos de varias comunidades autónomas, tanto bilingües como non bilingües. A seguir, nas sucesivas reunións de coordinación desenvolvemos as seguintes tarefas:

- elaboración dunha listaxe de termos lingüísticos empregados nas nosas aulas que poderían ofrecer algunha dúbida en canto ao seu uso e que conviña unificar nas materias de galego e de castelán.
- selección e fixación dunha terminoloxía básica única a empregar polos dous departamentos anteditos, como se recolle no anexo 2 deste proxecto.

- reunión dos membros dos dous departamentos anteditos para unha posta en común, tal e como se pode ver no anexo 1.
- elaboración dunhas pautas comúns para a realización das análises sintácticas, que figuran no anexo 5.
- distribución dos contidos de primeiro da ESO por trimestres, vendo as coincidencias entre os departamentos de lingua e facilitando os cambios necesarios na temporalización para que eses contidos coincidentes vaian a máis nos anos sucesivos, que pode verse no anexo 3.
- elaboración dunhas pautas para a entrega de traballos escritos e dunhas normas para os exames escritos, recollido no anexo 4.
- redacción dunhas instrucións para a redacción de resumos, prestando especial atención ás fórmulas introdutorias dos mesmos, como mostra o anexo 6 .
- pautas para a análise sintácticas, tal e como recollemos no anexo 5.
- reunión dos xefe de departamento de lingua inglesa e de lingua francesa, ademais dos coordinadores deste proxecto, para tentar sincronizar algúns contidos, nomeadamente o uso de certa terminoloxía gramatical e sintáctica. Esta xuntanza vén motivada porque detectamos que nalgúns ocasións o alumnado ten contacto con certos conceptos (relativo, subordinada, pasiva...) na lingua estranxeira antes que nas linguas oficiais. Recollemos o tratado nesta xuntanza no anexo 7.

Necesidade do proxecto.

Seguindo na liña do expresado anteriormente, vemos que o TIL pode ser de grande utilidade para o noso alumnado por estas dúas razóns fundamentais:

- a) manexar unha terminoloxía e uns procedementos únicos nas materia de lingua galega e lingua castelá, co cal estaríamos evitando, ou cando menos diminuindo, a confusión de conceptos que con excesiva frecuencia detectamos nas nosas aulas.
- b) aprender a relacionar os contidos das diferentes materias e, deste xeito, evitar convertelas en compartimentos estancos sen ningún tipo de relación entre elas.

Aínda que ao profesorado lle corresponda un esforzo importante na planificación do proxecto, consideramos que tamén sairá beneficiado da posta en práctica do TIL xa que:

- a) deberá coordinarse cos docentes que impartan as outras linguas, feito que lle permitirá coñecer outras metodoloxías didácticas, detectar erros ou carencias da súa práctica docente, etc.
- b) accederá a material moi diverso empregado en todas as aulas de linguas.
- c) reforzará a súa autoestima ao ver parte das súas propostas, materiais, metodoloxía... aceptadas e valoradas polo resto de compañeiros/as.
- d) sentirase membro dun equipo de traballo, con todas as vantaxes que isto leva implícito sobre todo á hora de facerlle fronte aos problemas que poidan xurdir.

Creemos tamén que o propio centro de ensino sairá beneficiado polos seguintes motivos:

- crearse un ambiente de traballo colaborativo entre o profesorado
- mellorarase a formación lingüística global do alumnado
- percibirase dende a sociedade a existencia dun proxecto común no instituto, que vaia máis alá da suma de materias individuais.

Puntos fortes do proxecto.

- Boa sintonía e bo ambiente de traballo entre os dous departamentos.
- Vontade de levar a cabo o proxecto por parte dos profesorado actual de lingua castelá e de lingua galega.
- Apoio do equipo directivo do instituto.
- Receptividade entre o alumnado.
- Posibilidades de integrar no proxecto aos departamentos de lingua inglesa e de lingua francesa de cara ao curso vindeiro.

Puntos débiles

- Excesiva dependencia de que permaneza no centro profesorado que crea neste proxecto.

- Acordo, polo momento, de só dous departamentos. Sería preciso coordinarse co resto de departamentos doutras linguas (inglés, francés, latín e grego).
- Máis dificultades de implementar o proxecto a medida que se avanza no nivel educativo.

Tentamos non ser demasiado ambiciosos no inicio xa que non chegamos aos niveis de elaboración doutros proxectos que xa levan varios anos desenvolvendo o TIL:

- nós non eliminamos o libro de texto (mesmo o consideramos como unha ferramenta imprescindible para o alumnado e que axuda a non crear discriminacións)
- non elaboramos unha programación conxunta dos departamentos de lingua
- non chegamos a constituír no centro un Departamento único de Linguas, como se ten chegado a facer en centros que xa leva cinco e seis cursos co TIL.

ANEXO 1

ASISTENTES: Marta Salgueiro, María José Pereira, Lupe Piñeiro, Laura Pérez e María del Carmen Villasenín polo Departamento de Lingua Castelá.
Manuel López, Carme García e Xabier Campos polo Departamento de Lingua Galega

Despois dun productivo intercambio de opinións chegouse aos seguintes acordos:

- Na análise morfolóxica da palabra nomearemos as seguintes partes:
 - a) lexema ou raíz
 - b) morfemas, que poderán ser:
 - a. independentes (como preposicións, conxuncións ou determinantes)
 - b. dependentes, que á súa vez clasificaremos nestes dous tipos:
 - b.b.i. flexivos: de xénero, de número e todas as desinencias verbais
 - b.b.ii. derivativos: prefixos, sufixos e infixos.

Nos verbos marcaremos o lexema e mais as desinencias verbais. No caso destas últimas marcaremos, sempre que corresponda, os morfemas flexivos de tempo, modo e aspecto, de persoa e número, e tamén as vogais temáticas.

Por exemplo, a forma “cantar” analizarémola do seguinte xeito nos cursos baixos da ESO (1º, 2º e 3º ESO):

cant: lexema

a: vogal temática

-r: morfema flexivo de infinitivo

“Cantando” analizarémola deste modo:

cant: raíz

a: vogal temática

-ndo: morfema flexivo de xerundio

“Cantado” analizarémola así:

cant: raíz

a: vogal temática

d: morfema flexivo de participio

o: morfema flexivo de xénero masculino

Para o último curso da ESO e para os bacharelatos, no caso de que as formas non persoais estean nun contexto no que funciona como substantivo, adverbio ou adxectivo, a súa análise será deste modo:

- a) “Cantar”: cant- lexema, -ar morfema derivativo sufixo.
- b) “Cantando”: cant- lexema, -ando morfema derivativo sufixo.
- c) “Cantado”: cant- lexema, -ad- morfema derivativo sufixo, -o morfema flexivo de xénero masculino.

2. Na análise sintáctica consideramos que a función “predicado” cumprea exclusivamente o verbo. O resto de funcións sintácticas (complemento directo, indirecto, suplemento, circunstancial... ou as que haxa) partirán directamente dende a cláusula, nunca dende o predicado.

Ademais, cando unha función estea desenvolvida por unha soa palabra, xa pasaremos a analizar esa palabra como substantivo, adxectivo, adverbio ou o que corresponda, sen pasar polo nivel de frase na análise. Somos conscientes que, deste xeito, saltamos un nivel de análise, pero cremos que facilita a comprensión por parte do alumnado, ademais de economizarmos tempo e espazo na análise.

3. Nos comentarios críticos, sobre todo en segundo de BAC nas probas ABAU, evitaremos que o alumnado faga paráfrases dos textos propostos, e tamén evitaremos que empreguen a primeira persoa neses comentarios.

Consideramos que pode ser de utilidade a elaboración dunhas instrucións que sirvan de modelo para a práctica dos resumos.

ANEXO 2

ACORDOS TERMINOLÓXICOS NAS REUNIÓNS TIL

FORMAS POSIBLES	ESCOLLA
ACENTO/TIL	Mantemos as dúas con diferentes significados: acento para a intensidade e til para o signo gráfico.
PALABRA GRAVE/LLANA	Palabra llana
SUBSTANTIVO/NOME	Substantivo como categoría e nome para referirse a nomes propios/comúns.
SINTAGMA/FRASE	Frase
FRASE VERBAL	Non existe, o verbo é predicado
COMPLEMENTO/OBXECTO DIRECTO	Complemento directo
COMPLEMENTO/OBXECTO INDIRECTO	Complemento indirecto
SUPLEMENTO/COMPLEMENTO DE RÉXIME	Complemento de réxime
TEMPOS VERBAIS	En lingua galega adoptaremos aquela terminoloxía común co castelán. É dicir: pretérito imperfecto, perfecto, pluscuamperfecto e condicional, no canto de copretérito, antepretérito e pospretérito.
TIPOS DE UNIDADES NA ANÁLISE SINTÁCTICA	Cláusula, cláusula complexa, oración composta e oración bipolar.
ANÁLISE SINTÁCTICA	Co termo “predicado” só nos referimos ao verbo. Os diferentes complementos (directo, indirecto, circunstancial) están ao mesmo nivel que o predicado. Reservamos maiúsculas para funcións e minúsculas para tipos de unidades.
PALABRAS PARASINTÉTICAS	Mantemos o termo para as tradicionais: a) composta+derivada como paraugueiro. b) aquelas ás que se engadiu prefixo e sufixo ao mesmo tempo, como atardecer
MORFEMAS DE INFINITIVO, XERUNDIO E PARTICIPIO	Atopamos contradicións entre uns libros e outros en canto

	<p>á consideración da vogal temática, e dos morfemas -R, -NDO, -ADO e -IDO.</p> <p>Decidimos facer unha rolda de consultas antes de acordar como consideralos, se morfemas derivativos ou morfemas flexivos.</p> <p>Os acordos reflíctense no Anexo 1</p>
--	---

ANEXO 3

TRIMESTR E	CONTIDO TIPOLOXÍA TEXTUAL	CONTIDOS GRAMATICAIS	CONTIDOS ORTOGRÁFICOS
PRIMEIRO	O TEXTO E AS SÚAS CLASES (literario, non literario) A DESCRICIÓN (clases) O TEXTO NARRATIVO	A PALABRA O SUBSTANTIVO O ADXECTIVO OS DETERMINANTES	DIVISIÓN SILÁBICA DITONGOS, TRITONGOS E HIATOS REGRAS DE ACENTUACIÓN
SEGUNDO	TEXTOS XORNALÍSTICOS TEXTOS DA VIDA COTIÁN	OS PRONOMES OS VERBOS	B/V
TERCEIRO	TEATRO POESÍA	INICIO DA SINTAXE	H

ANEXO 4

PAUTAS PARA A PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

1. TRABALLOS Á MAN

- a/ Os traballos e/ou tarefas entregaranse escritos unicamente a bolígrafo azul ou negro, nunca a lapis ou a calquera outra cor.
- b/ O traballo incluíra obrigatoriamente (sexa na portada ou como encabezamento) a seguinte información: título, nome e curso do/a alumno/a, materia e avaliación á que pertence o exercicio.
- c/ Deberán deixarse marxe con estas medidas mínimas: inferior (2 cm), superior (3 cm), dereita (2 cm) e esquerda (3 cm), pois dan limpeza ao escrito e permítenlle ao profesorado facer anotacións. Ademais, débese garantir a distancia adecuada entre as liñas e que estas estean aliñadas horizontalmente.

- d/ Nos cursos iniciais é aconsellable o uso de padróns.
- e/ Tamén é aconsellable realizar borradores previos. Débese coidar a letra e a limpeza na presentación definitiva.
- f/ O parágrafos terán que estar sangrados.
- g/ As follas que se entreguen teñen que estar obrigatoriamente unidas con grampas.
- h/ Aconséllase o uso de folios brancos. No caso de usar follas arrincadas dun caderno, deberán estar convenientemente recortadas.

2. TRABALLOS A ORDENADOR

Os traballos a ordenador constarán dos seguintes apartados:

- a/ Portada. Debe conter o título do traballo (no centro da folla e con maior tamaño que o resto) e o nome e curso do alumno na marxe inferior dereita.
- b/ Índice. Nel recóllense todos os capítulos e apartados do traballo indicando a páxina na que se atopa cada un deles.
- c/ Follas de desenvolvemento. Escritas por unha soa cara respectando unhas marxes determinadas (por defecto: esquerdo e dereito, 3 cm; inferior e superior, 2,5 cm). Os tipos de letra máis habituais son Times New Roman, Calibri e Arial; en canto ao seu tamaño, dependendo da fonte, variaría entre o 12 para o texto, 14/16 para os subtítulos e 18 para o título. Un entreliñado de 1.5 é o adecuado. Cada capítulo ou apartado principal, destacarase en negriña e comezará páxina nova. As páxinas deberán numerarse empezando a contar a partir do índice.
- d/ Introducción e conclusión. A partir de 3º ESO, tralo índice, debe aparecer unha introdución que xustifique e presente o traballo; ao final, aparecerá unha conclusión a modo de peche.
- e/ Bibliografía. Ao final do traballo, aparecerá a fonte ou fontes ás que se acudira en busca de información, citándoa da seguinte forma: APELIDO, Nome, *Título*, Editorial.

Se a consulta se realiza a través de Internet, deberá poñerse a dirección da páxina visitada e a data da consulta.

f/ Encadernación. As follas que se entreguen deben estar obrigatoriamente unidas con grampas.

NOTA IMPORTANTE: Os prazos indicados polo profesorado serán de obrigado cumprimento. Non se recollerán tarefas fóra de prazo.

3. PRESENTACIÓN DE EXAMES

1. Debe empregarse exclusivamente bolígrafo azul ou negro: non lapis e o típex sempre que sexa propio.
2. É conveniente deixar marxes para facilitar a corrección. Na medida do posible, evítaranse as tachas.
3. As páxinas estarán sempre numeradas e todas levarán o nome do alumno/a.

Buscarase sempre a orde e a limpeza. Se, unha vez contestada unha pregunta, se quere engadir nova información, empregárase o mesmo mecanismo das notas a pé de páxina. Colocarase un asterisco na pregunta que queremos continuar e a información nova poñerase nun folio aparte. No caso de que isto suceda con máis dunha pregunta, os asteriscos deben ser numerados (1, 2) para facilitar a corrección do exame.

ANEXO 5

PAUTAS PARA A ANÁLISE SINTÁCTICA

A análise sintáctica será un contido progresivo ao longo da ESO e do Bacharelato que o alumnado só poderá adquirir cando teña dominado plenamente a morfoloxía, especialmente a identificación das diferentes categorías gramaticais (clases de palabras na gramática tradicional). É por iso que a representación da análise non se verá en primeiro ESO (nese nivel só identificarán suxeito e predicado).

Nos diferentes departamentos de linguas que aborden a análise sintáctica farano seguindo a representación en árbore. Este feito non impide que ao alumnado que chega novo ao noso centro para cursar o Bacharelato se lle dean por bos outros métodos de análise, sempre e cando resulten coherentes e correctos.

Na análise marcaremos con letras maiúsculas as diferentes funcións, tanto dentro da cláusula coma dentro da frase (SUXEITO, PREDICADO, CD, CI, NÚCLEO, MODIFICADOR, TERMO, DETERMINANTE...). Reservaremos as minúsculas para nomear os diferentes tipos de unidades (cláusulas, frases, palabras...)

Para unha correcta e ordenada análise sintáctica buscaremos por esta orde:

- a) o predicado: verbo conxugado ou perífrase verbal. Vendo o verbo detectaremos se estamos diante dunha cláusula predicativa ou copulativa, activa ou pasiva, e mesmo impersonal.
 - b) o suxeito: por medio da concordancia. Neste momento da análise tamén detectaremos se a cláusula é impersonal ou non, se ten o suxeito omitido, etc.
 - c) o complemento directo por medio da pronominalización e só nas cláusulas transitivas.
 - d) o atributo nas cláusulas copulativas.
 - e) o complemento indirecto por medio da pronominalización.
 - f) o complemento de réxime naqueles predicados que así o esixen.
 - g) os diferentes complementos circunstanciais, se é que os houbese.
 - h) o complemento axente só nas cláusulas pasivas, sempre baixo a forma dunha frase preposicional que comece pola preposición “por”.
- os complementos predicativos, tanto de suxeito como de complemento directo, salientando especialmente o seu carácter de dobre complemento.

ANEXO 6

PAUTAS PARA ELABORAR UN RESUMO

1. Debemos facer unha lectura comprensiva do texto. Se hai palabras ou expresións que descoñecemos, preguntaremos o seu significado ou buscarémolas no dicionario.
2. Nunha segunda lectura buscaremos as ideas principais do texto. Podemos subliñar a lapis as palabras ou ideas clave.
3. Identificaremos as ideas principais de cada parágrafo.
4. Redactaremos o resumo tendo en conta o seguinte:
 - a) Escribir en presente de indicativo.
 - b) Escribir en terceira persoa de singular.
 - c) Manter ese tempo e esa persoa ao longo de todo o resumo.
 - d) Evitar as oracións subordinadas.
 - e) Non coller frases literais do texto nin citas textuais, empregar palabras propias.
 - f) Evitar as enumeracións.
 - g) Usar conectores textuais para relacionar as diferentes partes.
 - h) Non comezar coa preposición “en”.
 - i) Evitar o uso do pronome “nos”.
 - j) Evitar as descrições.
 - k) Empregar, sempre que poidamos, o suxeito elíptico.
 - l) Non incluír a opinión persoal sobre o texto que resumimos.
5. Leremos o resumo para comprobar que se entende o que acabamos de escribir, para ver se fomos coherentes, se non cometemos faltas de ortografía nin omitimos aspectos importantes do texto.

MODELO DE COMEZO DUN RESUMO.

Lingua castelá

SUJETO	VERBO	CD	CC/ SUPL.
a) Este texto	- narra	- Sustativo	- Palabra clave
b) El autor/a de este texto	- cuenta	precedido de un	del texto (un
c) Este artículo	- explica	determinante	sustantivo)
d) Este ensayo	- expone	indefinido (un,	precedido de la
e) Este fragmento	- habla de	una, unos, unas)	preposición
f) Este poema	- describe	o un	“de” o “en”.
g) Esta novela	- opina	determinante	
h) Este capítulo	- argumenta	artículo (el, la,	
i) El/la periodista del artículo	- define	los, las)	
j) El narrador	- insiste en		
k) El comentario de texto	- ejemplifica		
l) El dramaturgo/a	- etc		
m) Título del texto			

Lingua galega

SUXEITO	VERBO	CD	CC/SUPL.
- Este texto	- narra	- Substantivo precedido dun	- Palabra clave do texto (un
- O/A autor/a deste texto	- conta	determinante indefinido (un,	substantivo precedido da preposición
- Este artigo	- explica	unha, uns, unhas) ou dun	“de” ou “en”.
- Este ensaio	- expón	determinante artigo (o, a, os,	
- Este fragmento	- fala de	as).	
- Este poema	- describe		

- Esta novela - Este capítulo - O/A xornalista do artigo - O narrador - O comentario de texto - O/A dramaturgo/a - Título do texto	- critica - opina - argumenta - define - insiste en - refírese a - exemplifica		
--	--	--	--

2.2.2 2ºESO

PERFIL DE ÁREA				
Área:		LCL		
Nivel	Área	Estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
2º	LCL	2º-LCLB1.1.1-Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.1.2-Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.1.3-Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.2.1-Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante,	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.2.2-Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.2.3-Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.2.4-Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.	Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.	2 %

2º	LCL	2º-LCLB1.3.1-Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	Observa e respecta as intervencións dos compañeiros nun debate e analiza o contido das intervencións.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.4.1-Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	Valora a claridade na produción dos discursos orais e a coherencia dos contidos.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.4.2-Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	Recoñece a importancia da linguaxe non verbal e da xestión dos tempos nos discursos.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.4.3-Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	Recoñece os erros da produción oral propia e allea e intenta melloralas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.5.1-Realiza presentacións orais.	Realiza presentacións orais.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.5.2-Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula,	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.5.3-Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.5.4-Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.6.1-Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB1.6.2-Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.1.1-Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.1.2-Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.1.3-Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto.	Extrae a información dun texto e é capaz de relacionala no contexto.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.1.4-Deduca a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	Deduca a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias,	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.1.5-Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	É capaz de identificar diferentes sentidos nunha frase ou texto para comprender o seu significado.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.2.1-Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	Deduca informacións nun texto e fai valoracións sobre as mesmas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.2.2-Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	Interpreta e explica a información de fotografías, mapas conceptuais, esquemas	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.3.1-Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.3.2-Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	2 %

2º	LCL	2º-LCLB2.4.1-Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	Planifica os seus escritos e fai borradores con antelación.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.4.2-Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	Escribe textos con claridade, cohesión e respectando as normas de ortografía.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.5.1-Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.5.2-Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB2.5.3-Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	Realiza esquemas e compréndeos.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.1.1-Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	Recoñece as diferentes categorías gramaticais nos textos e corrixir erros.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.1.2-Recoñece e corrixir erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	Recoñece e corrixir erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.1.3-Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.2.1-Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	Recoñece algúns significados denotativos e connotativos das palabras nunha frase ou texto	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.3.1-Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.4.1-Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	Recoñece e explica algúns usos metafóricos e metonímicos das palabras e frases	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.4.2-Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	REcoñece e usa correctamente os tabús e eufemismos	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.5.1-Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.	Recoñece e usa algúns conectores textuais e valora a súa función na organización dos textos	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.6.1-Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	Coñece a diferenza de uso dos diferentes tempos verbais	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.7.1-Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Participa en proxectos e elabora materiais nos que é necesario por en páctica as capacidades plurilingües.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.8.1-Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB3.9.1-Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	Utiliza os seus coñecementos Lingüísticos dunha lingua para mellorar nas outras linguas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.1.1-Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	2 %

2º	LCL	2º-LCLB4.2.1-Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	Manifesta interese por diferentes expresións artísticas.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.2.2-Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	Recoñece a evolución de personaxes tipo, temas ao longo de diferentes períodos literarios.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.3.1-Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.3.2-Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	Le en voz alta co ton axeitado de voz.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.4.1-Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	REdacta textos con intención literaria seguindo modelos.	2 %
2º	LCL	2º-LCLB4.4.2-Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	2 %

PERFIL COMPETENCIAL DE ESTÁNDARES PRIORITARIOS

Competencia Clave: Aprender a aprender

Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB1.2.3 - Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).
2º	LCL	2º-LCLB1.2.4 - Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.
2º	LCL	2º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
2º	LCL	2º-LCLB3.9.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.
2º	LCL	2º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.
2º	LCL	2º-LCLB4.4.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

Competencia Clave: Competencia Dixital

Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
2º	LCL	2º-LCLB2.3.1 - Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
2º	LCL	2º-LCLB2.3.2 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
2º	LCL	2º-LCLB2.5.3 - Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.

Competencia Clave: Comunicación Lingüística

Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.
2º	LCL	2º-LCLB1.1.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.
2º	LCL	2º-LCLB1.1.3 - Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.
2º	LCL	2º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.
2º	LCL	2º-LCLB1.2.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.
2º	LCL	2º-LCLB1.2.4 - Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.
2º	LCL	2º-LCLB1.3.1 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
2º	LCL	2º-LCLB1.5.1 - Realiza presentacións orais.
2º	LCL	2º-LCLB1.5.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.
2º	LCL	2º-LCLB1.5.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.
2º	LCL	2º-LCLB1.6.2 - Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.
2º	LCL	2º-LCLB2.1.1 - Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.
2º	LCL	2º-LCLB2.1.2 - Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.
2º	LCL	2º-LCLB2.1.4 - Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
2º	LCL	2º-LCLB2.2.1 - Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.
2º	LCL	2º-LCLB2.4.2 - Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
2º	LCL	2º-LCLB2.5.1 - Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.
2º	LCL	2º-LCLB3.1.1 - Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.
2º	LCL	2º-LCLB3.1.2 - Recoñece e corrixir erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.

2º	LCL	2º-LCLB3.1.3 - Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.
2º	LCL	2º-LCLB3.2.1 - Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.
2º	LCL	2º-LCLB3.3.1 - Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
2º	LCL	2º-LCLB3.5.1 - Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.
2º	LCL	2º-LCLB3.6.1 - Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.
2º	LCL	2º-LCLB3.7.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
2º	LCL	2º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.
2º	LCL	2º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.
2º	LCL	2º-LCLB4.3.2 - Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
2º	LCL	2º-LCLB4.4.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB2.1.3 - Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto.
2º	LCL	2º-LCLB2.5.2 - Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.
2º	LCL	2º-LCLB3.4.1 - Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
2º	LCL	2º-LCLB3.4.2 - Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.
2º	LCL	2º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).
2º	LCL	2º-LCLB4.4.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.

Competencia Clave: Matemática, ciencia e tecnoloxía		
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB2.1.5 - Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.
2º	LCL	2º-LCLB2.2.2 - Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.
2º	LCL	2º-LCLB2.5.3 - Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.

Competencia Clave: Sociais e cívicas		
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCLB1.3.1 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
2º	LCL	2º-LCLB1.5.2 - Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
2º	LCL	2º-LCLB1.6.1 - Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.
2º	LCL	2º-LCLB1.6.2 - Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.
2º	LCL	2º-LCLB3.8.1 - Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.
2º	LCL	2º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO	LCL 2º ESO	
NIVEL	2º SECUNDARIA OBLIGATORIA	ÁREA Lingua castelá e literatura (LCL)

LCL-B1.1	2º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/	Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/	X	X	X	PROCEDIMENTOS: Intercambios orais cos	CCL
----------	---	--	---	---	---	--	-----

	educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante. Peso: 2%	educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LCL-B1.1	2º-LCLB1.1.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas. Peso: 2%	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B1.1	2º-LCLB1.1.3 - Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. Peso: 2%	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B1.2	2º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. Peso: 2%	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL
LCL-B1.2	2º-LCLB1.2.2 - Retén información relevante e extrae informacións concretas. Peso: 2%	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B1.2	2º-LCLB1.2.3 - Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario	CAA

	dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.). Peso: 2%	en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).				de clase.	
LCL-B1.2	2º-LCLB1.2.4 - Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente. Peso: 2%	Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL, CAA
LCL-B1.3	2º-LCLB1.3.1 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. Peso: 2%	Observa e respecta as intervencións dos compañeiros nun debate e analiza o contido das intervencións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL, CSC
LCL-B1.4	2º-LCLB1.4.1 - Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. Peso: 2%	Valora a claridade na produción dos discursos orais e a coherencia dos contidos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSIE
LCL-B1.4	2º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. Peso: 2%	Recoñece a importancia da linguaxe non verbal e da xestión dos tempos nos discursos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CD

LCL-B1.4	2º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. Peso: 2%	Recoñece os erros da produción oral propia e allea e intenta melloralas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CAA
LCL-B1.5	2º-LCLB1.5.1 - Realiza presentacións orais. Peso: 2%	Realiza presentacións orais.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B1.5	2º-LCLB1.5.2 - Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. Peso: 2%	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula,			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CSC
LCL-B1.5	2º-LCLB1.5.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. Peso: 2%	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B1.5	2º-LCLB1.5.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. Peso: 2%	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B1.6	2º-LCLB1.6.1 - Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CSC

	Peso: 2%					INSTRUMENTOS: Producións orais.	
LCL-B1.6	2º-LCLB1.6.2 - Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida. Peso: 2%	Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL, CSC
LCL-B2.1	2º-LCLB2.1.1 - Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. Peso: 2%	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: . Producións orais.	CCL
LCL-B2.1	2º-LCLB2.1.2 - Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico. Peso: 2%	Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.	CCL
LCL-B2.1	2º-LCLB2.1.3 - Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto. Peso: 2%	Extrae a información dun texto e é capaz de relacionala no contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC
LCL-B2.1	2º-LCLB2.1.4 - Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas. Peso: 2%	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL

LCL-B2.1	2º-LCLB2.1.5 - Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica. Peso: 2%	É capaz de identificar diferentes sentidos nunha frase ou texto para comprender o seu significado.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
LCL-B2.2	2º-LCLB2.2.1 - Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas. Peso: 2%	Deduce informacións nun texto e fai valoracións sobre as mesmas.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL
LCL-B2.2	2º-LCLB2.2.2 - Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc. Peso: 2%	Interpreta e explica a información de fotografías, mapas conceptuais, esquemas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
LCL-B2.3	2º-LCLB2.3.1 - Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. Peso: 2%	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CD
LCL-B2.3	2º-LCLB2.3.2 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. Peso: 2%	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CD
LCL-B2.4	2º-LCLB2.4.1 - Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores,	Planifica os seus escritos e fai borradores con antelación.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CSIE

	mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura. Peso: 2%					alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	
LCL-B2.4	2º-LCLB2.4.2 - Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. Peso: 2%	Escribe textos con claridade, cohesión e respectando as normas de ortografía.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.5	2º-LCLB2.5.1 - Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo. Peso: 2%	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.5	2º-LCLB2.5.2 - Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. Peso: 2%	Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC
LCL-B2.5	2º-LCLB2.5.3 - Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. Peso: 2%	Realiza esquemas e compréndeos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.	CMCT, CD
LCL-B3.1	2º-LCLB3.1.1 - Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	Recoñece as diferentes categorías gramaticais nos textos e corrixen erros.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL

	Peso: 2%					INSTRUMENTOS: Textos escritos.	
LCL-B3.1	2º-LCLB3.1.2 - Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais. Peso: 2%	Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B3.1	2º-LCLB3.1.3 - Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. Peso: 2%	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LCL-B3.2	2º-LCLB3.2.1 - Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. Peso: 2%	Recoñece algúns significados denotativos e connotativos das palabras nunha frase ou texto			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.3	2º-LCLB3.3.1 - Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito. Peso: 2%	Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LCL-B3.4	2º-LCLB3.4.1 - Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. Peso: 2%	Recoñece e explica algúns usos metafóricos e metonímicos das palabras e frases		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC

LCL-B3.4	2º-LCLB3.4.2 - Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo. Peso: 2%	Recoñece e usa correctamente os tabús e eufemismos			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC
LCL-B3.5	2º-LCLB3.5.1 - Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto. Peso: 2%	Recoñece e usa algúns conectores textuais e valora a súa función na organización dos textos			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B3.6	2º-LCLB3.6.1 - Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. Peso: 2%	Coñece a diferenza de uso dos diferentes tempos verbais		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B3.7	2º-LCLB3.7.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. Peso: 2%	Participa en proxectos e elabora materiais nos que é necesario por en práctica as capacidades plurilingües.			X	PROCEDEMENTOS: Observador externo. INSTRUMENTOS: Observador externo.	CCL
LCL-B3.8	2º-LCLB3.8.1 - Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos	CSC

	Peso: 2%					alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LCL-B3.9	2º-LCLB3.9.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. Peso: 2%	Utiliza os seus coñecementos Lingüísticos dunha lingua para mellorar nas outras linguas.			X	PROCEDEMENTOS: Observador externo. INSTRUMENTOS: Observador externo.	CAA
LCL-B4.1	2º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses. Peso: 2%	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LCL-B4.2	2º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). Peso: 2%	Manifesta interese por diferentes expresións artísticas.			X	PROCEDEMENTOS: Observador externo. INSTRUMENTOS: Observador externo.	CCEC
LCL-B4.2	2º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade. Peso: 2%	Recoñece a evolución de personaxes tipo, temas ao longo de diferentes períodos literarios.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA
LCL-B4.3	2º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e	Fala na clase dos libros e comparte as	X	X	X	PROCEDEMENTOS:	CCL,

	comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. Peso: 2%	súas impresións cos/coas compañeiros/as.				Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CSC
LCL-B4.3	2º-LCLB4.3.2 - Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. Peso: 2%	Le en voz alta co ton axeitado de voz.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LCL-B4.4	2º-LCLB4.4.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. Peso: 2%	Redacta textos con intención literaria seguindo modelos.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL, CCEC
LCL-B4.4	2º-LCLB4.4.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. Peso: 2%	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CAA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Captar a intención comunicativa e a idea xeral e secundarias dos textos orais social e academicamente próximos ao alumnado; identificar a información relevante en textos audiovisuais; e seguir instrucións para a realización autónoma de tarefas de aprendizaxe.
2. Comprender a intención comunicativa e captar a relación entre a idea xeral e as secundarias de textos escritos próximos á experiencia do alumnado; e seguir instrucións de certa extensión.
3. Narrar, expoñer, resumir, explicar e comentar, en soporte papel e dixital, usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade e cohesión, respectando as normas gramaticais e ortográficas, e valorando a importancia de planificar e revisar o texto.
4. Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas próximos ao contorno do alumnado, claras e estruturadas, coa axuda de medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación.
5. Expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra completa axeitada á idade do alumnado; recoñecer a estrutura e os elementos de xénero; valorar o uso da linguaxe e o punto de vista da autora e do autor. Diferenciar contido literal e sentido da obra e relacionar o contido coa propia experiencia. Utilizar os coñecementos literarios na comprensión e valoración dos textos.
6. Identificar en textos orais e escritos a presenza dun uso sexista da linguaxe ou de valoracións discriminadoras sobre colectivos ou culturas distintas.
7. Aplicar os coñecementos literarios na comprensión e valoración de fragmentos, atendendo ao xénero, aos temas e motivos da tradición, á caracterización dos subxéneros literarios, á versificación e á funcionalidade dos recursos retóricos máis relevantes.
8. Compoñer textos, en soporte papel ou dixital, tomando como modelo textos literarios ou realizar algunhas transformacións neses textos.
9. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e revisión dos textos propios deste curso.
10. Coñecer unha terminoloxía lingüística básica nas actividades de reflexión sobre o uso.

MECANISMOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

- Os estándares de aprendizaxe serán medidos a través de **PROBAS OBXECTIVAS** (entre unha e tres probas, das que unha será sobre a lectura) que serán valoradas sempre de 0 a 10 puntos, independentemente da valoración de cada pregunta e apartado da proba, que será a que o profesor determine dacordo ás circunstancias individuais de cada grupo de alumnos/as. A media destas probas será o **70%** da cualificación final. Ademais dos coñecementos lingüísticos e literarios, valoraranse aspectos como a precisión nas respostas, a coherencia e a cohesión no discurso, a puntuación...
- As lecturas obrigatorias, unha en cada trimestre, serán valoradas cun **20%** da nota final do trimestre. Valorarase tamén a súa actitude crítica e reflexiva sobre o lido.
- Ademais os estándares de aprendizaxe serán tamén avaliados a partir de **TAREFAS** de **carácter obrigatorio** para os alumnos, a realizar na aula ou na casa. Algunhas delas poden obrigar ao alumno/a a traballar diferentes competencias simultaneamente e poden estar relacionadas cos estándares vinculados ao bloque de comunicación oral. Terán unha valoración total do **10%** na cualificación final do trimestre. **Avaliarase o traballo de aula e o traballo na casa cun 5% sobre a nota final. (Sumarase 0,1 nos traballos da casa e 0,05 para o traballo de aula . Caso de non ter penalizacións sumarase toda a puntuación a nota final).** O outro **5%** será para tarefas relacionadas coas novas tecnoloxías aplicadas á materia (TICs) .
- En canto á **ortografía**, terase en conta á hora de avaliar os traballos e probas dos alumnos/as un desconto de **0,10 por cada falta de letras e 0,05 por cada til** ata un máximo de 2 puntos, segundo acordo da CCP.
- Considerarase aprobada **cada avaliación** cando o alumno obteña unha calificación final igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos cunha calificación inferior a 5 puntos terán a posibilidade de realizar unha proba de recuperación. Tamén serán recuperables os libros de lectura

obligatoria.

- Na **avaliación final** de xuño, a nota final da materia será a media aritmética das tres avaliacións . Considerarase superada a materia cando se obteña unha nota igual ou superior a 5. O alumno/a que suspendese a materia, total ou parcialmente, deberá realizar unha proba de recuperación final e obter unha nota igual ou superior a 5 puntos para poder ter unha valoración positiva na materia e promocionar. Esta proba será puntuada sobre 10. En caso de non ter aprobadas as lecturas obrigatorias poderanse incluír preguntas para a súa valoración.

MATERIAIS CURRICULARES E METODOLOXÍA

Libro de texto

Lengua castellana y Literatura 2º ESO, Salvador Gutiérrez, Desirée Pérez, Joaquín Serrano. Ed. Anaya. 2015

Libros de lectura obrigatoria

1ª Avaliación:

Ana Alonso, *Mares de plástico*, Anaya

2ª Avaliación:

Ana Alonso, *Palacios de papel*, Anaya

3ª Avaliación:

David Lozano Garbala, *Desconocidos*, Edebé.

Se nos grupos houberse algún/a alumno/a con AC , recomendarase algunha lectura adaptada ao seu nivel.

Metodoloxía

Os contidos distribúense en 12 unidades didácticas.

A distribución temporal das 12 unidades será de catro unidades ao longo de cada un dos tres trimestres que configuran o curso. Pero tendo sempre presente as necesidades pedagóxicas do alumnado, será o profesorado quen decida a distribución dos materiais segundo as circunstancias.

A metodoloxía aplicada será múltiple e complementaria segundo as opcións que se manifesten na aula. Utilizaranse diferentes métodos inductivos e/ou deductivos para acadar unha mellor consecución dos obxectivos marcados e segundo as características de aprendizaxe dos alumnos.

Prestarase unha especial atención a:

- A detección de erros, carencias, e en xeral, ideas previas do alumnado.
- A necesidade de plantexar aos alumnos a información precedida de organizadores que faciliten a categorización e análise e a súa conexión con outros aprendizaxes anteriores.
- O papel da motivación para que os nosos alumnos/as atopen sentido ó traballo que fan na aula.
- A utilización de elementos de aprendizaxe participativo.
- O emprego dos materiais e recursos didácticos axeitados.
- O tratamento da diversidade dentro dos grupos.
- O tratamento dos temas transversais.

Decídese no Departamento que o método de análise sintáctico que se seguirá será en árbore e a terminoloxía empregada a seguinte: palabra, frase (substantiva, nominal, adxectiva, adverbial, preposicional) cláusula (simple e complexa) e oración. Neste curso tratarase este tema dunha maneira introdutoria tentando introducir aos alumnos/as na análise das unidades básicas. En todo momento seguiranse as indicacións acordadas no TIL que aparecen expostas na programación de 1º ESO.

Os alumnos/as deberán utilizar os materiais de traballo de aula que o profesor recomende, e por defecto utilizarán cadernos e/ou folios de tamaño D4.

2.2.3 4º ESO

PERFIL DE ÁREA				
Área:		LCL		
Nivel	Área	Estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
4º	LCL	4º-LCLB2.1.1-Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	3,00%
4º	LCL	4º-LCLB2.1.2-Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.1.3-Infíre a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.	Identifica a idea principal e as secundarias e establece relacións entre elas.	3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.2.1-Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.3.2-Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.5.3-Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado,	Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con	2 %

		organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	
4º	LCL	4º-LCLB2.6.1-Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.6.2-Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.6.3-Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.6.4-Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.	Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.6.5-Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.	Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.7.1-Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.1.1-Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.2.1-Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.3.1-Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.3.2-Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.6.1-Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	Diferencia entre a oración simple e a composta. Usa conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.6.2-Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB3.6.3-Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.	Identifica as oracións subordinadas (adxectiva, substantiva e adverbial) dentro dunha oración composta e percibe a equivalencia semántica e funcional destas e o adxectivo, o substantivo e o adverbio respectivamente.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB4.4.1-Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB4.4.2-Exprasa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	Exprasa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	2 %
4º	LCL	4º-LCLB2.1.4-Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	1.5 %
4º	LCL	4º-LCLB2.2.2-Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).	Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).	1.5 %

4º	LCL	4º-LCLB2.2.6-Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.	Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.	1.5 %
4º	LCL	4º-LCLB2.5.4-Revista o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	Revista o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	1.5 %
4º	LCL	4º-LCLB3.9.2-Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	1.5 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.1-Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.3-Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.6-Segue e interpreta instrucións orais.	Segue e interpreta instrucións orais.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.1-Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.2-Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.4-Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	Interpreta aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.6-Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.1.5-Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.	Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.1.6-Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.	Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.2.3-Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.2.4-Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaa entre si e co contexto, secuênciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaa entre si e co contexto, secuênciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.2.5-Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.	Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.3.1-Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.3.3-Respecta as opinións das demais persoas.	Respecta as opinións das demais persoas.	1 %

4º	LCL	4º-LCLB2.6.6-Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	1 %
4º	LCL	4º-LCLB2.7.2-Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse e por escrito con exactitude e precisión.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.3.3-Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas.	Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.4.1-Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.4.2-Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	Coñece o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.7.1-Revista os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	Revista os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.8.1-Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.	Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.8.3-Describe os trazos lingüísticos máis sobresañentes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	Describe os trazos lingüísticos máis sobresañentes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.9.1-Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.1.1-Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.1.3-Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	Desenvolve progresivamente o seu pracer pola lectura.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.2.1-Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.2.2-Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.2.3-Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB4.3.2-Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	1 %
4º	LCL	4º-LCLB3.8.4-Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias.	Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias.	0.75 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.2-Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	0.5 %

4º	LCL	4º-LCLB3.10.1-Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	0.5 %
4º	LCL	4º-LCLB4.3.3-Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	0.5 %
4º	LCL	4º-LCLB4.6.2-Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	0.5 %
4º	LCL	4º-LCLB4.6.3-Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	0.5 %
4º	LCL	4º-LCLB4.6.1-Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.	Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.	0.31 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.4-Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.1.5-Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.	Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.3-Retén información relevante e extrae informacións concretas.	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.2.5-Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.3.1-Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.	Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.3.2-Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.	Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.3.3-Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.3.4-Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.	Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.3.5-Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	Asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.4.1-Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.4.2-Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais	0.3 %

		tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	en calquera tipo de discurso.	
4º	LCL	4º-LCLB1.4.3-Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	Recoñece os erros da produción oral propia e allea e intenta propor solucións.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.5.1-Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.1-Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.	Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.2-Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.3-Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.4-Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.5-Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e empregando un adecuado uso do idioma.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.6.6-Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.7.1-Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.7.2-Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.	Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.7.3-Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	Participa nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB1.8.1-Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	Improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.4.1-Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.4.2-Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.4.3-Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.5.1-Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.5.2-Redacta borradores de escritura.	Redacta borradores de escritura.	0.3 %

4º	LCL	4º-LCLB2.5.5-Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.	Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.5.6-Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.	Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.7.3-Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.	Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB2.7.4-Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.5.1-Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.	Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.6.4-Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.8.2-Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.10.2-Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.11.1-Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB3.12.1-Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB4.1.2-Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB4.3.1-Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB4.3.4-Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB4.5.1-Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	0.3 %
4º	LCL	4º-LCLB4.5.2-Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	0.3 %

CONTRIBUCIÓN AS COMPETENCIAS CLAVE

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB1.2.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.
4º	LCL	4º-LCLB1.2.4 - Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.
4º	LCL	4º-LCLB1.2.6 - Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.
4º	LCL	4º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.
4º	LCL	4º-LCLB1.6.5 - Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.
4º	LCL	4º-LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.6 - Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.
4º	LCL	4º-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
4º	LCL	4º-LCLB2.4.3 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
4º	LCL	4º-LCLB2.5.2 - Redacta borradores de escritura.
4º	LCL	4º-LCLB2.5.4 - Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).
4º	LCL	4º-LCLB2.5.5 - Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.4 - Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.5 - Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.
4º	LCL	4º-LCLB3.11.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º	LCL	4º-LCLB3.12.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.
4º	LCL	4º-LCLB3.3.3 - Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas.

4º	LCL	4º-LCLB4.4.2 - Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.
4º	LCL	4º-LCLB4.5.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

Competencia Clave: Competencia Dixital

Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB1.2.5 - Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).
4º	LCL	4º-LCLB1.6.1 - Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.
4º	LCL	4º-LCLB2.4.2 - Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.
4º	LCL	4º-LCLB2.7.4 - Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.
4º	LCL	4º-LCLB3.5.1 - Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.
4º	LCL	4º-LCLB4.6.1 - Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.
4º	LCL	4º-LCLB4.6.3 - Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.

Competencia Clave: Comunicación Lingüística

Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.
4º	LCL	4º-LCLB1.1.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
4º	LCL	4º-LCLB1.1.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.
4º	LCL	4º-LCLB1.1.4 - Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.
4º	LCL	4º-LCLB1.1.5 - Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.
4º	LCL	4º-LCLB1.1.6 - Segue e interpreta instrucións orais.

4º	LCL	4º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.
4º	LCL	4º-LCLB1.2.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
4º	LCL	4º-LCLB1.2.4 - Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.
4º	LCL	4º-LCLB1.3.2 - Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.
4º	LCL	4º-LCLB1.3.3 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
4º	LCL	4º-LCLB1.3.4 - Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.
4º	LCL	4º-LCLB1.4.1 - Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
4º	LCL	4º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.
4º	LCL	4º-LCLB1.5.1 - Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.
4º	LCL	4º-LCLB1.6.2 - Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
4º	LCL	4º-LCLB1.6.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.
4º	LCL	4º-LCLB1.6.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.
4º	LCL	4º-LCLB1.6.6 - Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).
4º	LCL	4º-LCLB1.7.1 - Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.
4º	LCL	4º-LCLB1.7.2 - Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.
4º	LCL	4º-LCLB2.1.1 - Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.
4º	LCL	4º-LCLB2.1.2 - Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.
4º	LCL	4º-LCLB2.1.4 - Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.
4º	LCL	4º-LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.1 - Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.

4º	LCL	4º-LCLB2.2.3 - Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.4 - Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaaas entre si e co contexto, secuênciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.5 - Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.
4º	LCL	4º-LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
4º	LCL	4º-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
4º	LCL	4º-LCLB2.4.1 - Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
4º	LCL	4º-LCLB2.4.2 - Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.
4º	LCL	4º-LCLB2.4.3 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
4º	LCL	4º-LCLB2.5.1 - Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).
4º	LCL	4º-LCLB2.5.2 - Redacta borradores de escritura.
4º	LCL	4º-LCLB2.5.3 - Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
4º	LCL	4º-LCLB2.5.4 - Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).
4º	LCL	4º-LCLB2.5.6 - Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.1 - Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.2 - Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.3 - Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.
4º	LCL	4º-LCLB2.6.6 - Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).
4º	LCL	4º-LCLB2.7.1 - Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.
4º	LCL	4º-LCLB2.7.2 - Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.
4º	LCL	4º-LCLB3.1.1 - Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.

4º	LCL	4º-LCLB3.10.1 - Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.
4º	LCL	4º-LCLB3.11.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
4º	LCL	4º-LCLB3.2.1 - Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.
4º	LCL	4º-LCLB3.3.1 - Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.
4º	LCL	4º-LCLB3.3.2 - Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.
4º	LCL	4º-LCLB3.4.1 - Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.
4º	LCL	4º-LCLB3.4.2 - Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.
4º	LCL	4º-LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.
4º	LCL	4º-LCLB3.6.3 - Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.
4º	LCL	4º-LCLB3.6.4 - Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.
4º	LCL	4º-LCLB3.7.1 - Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.
4º	LCL	4º-LCLB3.8.1 - Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.
4º	LCL	4º-LCLB3.8.2 - Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).
4º	LCL	4º-LCLB3.8.3 - Describe os trazos lingüísticos máis sobresaíntes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.
4º	LCL	4º-LCLB3.8.4 - Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias.
4º	LCL	4º-LCLB3.9.1 - Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.
4º	LCL	4º-LCLB3.9.2 - Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.
4º	LCL	4º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.
4º	LCL	4º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).
4º	LCL	4º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.

4º	LCL	4º-LCLB4.3.3 - Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
4º	LCL	4º-LCLB4.4.1 - Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.
4º	LCL	4º-LCLB4.5.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.
4º	LCL	4º-LCLB4.6.1 - Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.
4º	LCL	4º-LCLB4.6.2 - Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.

Competencia Clave: Conciencia e expresións culturais

Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB1.8.1 - Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.
4º	LCL	4º-LCLB2.7.3 - Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.
4º	LCL	4º-LCLB4.1.2 - Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.
4º	LCL	4º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.
4º	LCL	4º-LCLB4.3.4 - Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.

Competencia Clave: Matemática, ciencia e tecnoloxía

Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB2.1.3 - Infíre a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.6 - Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.
4º	LCL	4º-LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.

Competencia Clave: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Nivel	Área	Estándares
-------	------	------------

4º	LCL	4º-LCLB4.1.3 - Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.
4º	LCL	4º-LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.
4º	LCL	4º-LCLB4.6.2 - Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.

Competencia Clave: Sociais e cívicas

Nivel	Área	Estándares
4º	LCL	4º-LCLB1.3.1 - escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.
4º	LCL	4º-LCLB1.3.5 - Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.
4º	LCL	4º-LCLB1.7.3 - Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.
4º	LCL	4º-LCLB2.2.2 - Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).
4º	LCL	4º-LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas.
4º	LCL	4º-LCLB3.10.2 - Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.
4º	LCL	4º-LCLB3.8.2 - Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).
4º	LCL	4º-LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.
4º	LCL	4º-LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO	Programación 4º ESO		
NIVEL	4º SECUNDARIA OBRIGATORIA	ÁREA	Lingua castelá e literatura (LCL)

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
LCL-B1.1	4º-LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante. Peso: 1%	Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Diálogo.	CCL
LCL-B1.1	4º-LCLB1.1.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal. Peso: 0.5%	Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B1.1	4º-LCLB1.1.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas. Peso: 1%	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LCL-B1.1	4º-LCLB1.1.4 - Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto. Peso: 0.3%	Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B1.1	4º-LCLB1.1.5 - Distingue entre información e opinión en mensaxes	Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL

	<p>procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais.</p>				<p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	
LCL-B1.1	<p>4º-LCLB1.1.6 - Segue e interpreta instrucións orais.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Segue e interpreta instrucións orais.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCL
LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.1 - Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diálogo.</p>	CCL
LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCL
LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Retén información relevante e extrae informacións concretas.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CAA

LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.4 - Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Interpreta aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CAA, CCL
LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.5 - Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CD
LCL-B1.2	<p>4º-LCLB1.2.6 - Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resumo.</p>	CAA
LCL-B1.3	<p>4º-LCLB1.3.1 - escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que</p>	<p>Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CSC

	regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos. Peso: 0.3%	formais e os espontáneos.					
LCL-B1.3	4º-LCLB1.3.2 - Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas. Peso: 0.3%	Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B1.3	4º-LCLB1.3.3 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. Peso: 0.3%	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL
LCL-B1.3	4º-LCLB1.3.4 - Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido. Peso: 0.3%	Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL
LCL-B1.3	4º-LCLB1.3.5 - Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e	Asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CSC

	cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral. Peso: 0.3%	debates e calquera intercambio comunicativo oral.				INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LCL-B1.4	4º-LCLB1.4.1 - Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. Peso: 0.3%	Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL
LCL-B1.4	4º-LCLB1.4.2 - Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. Peso: 0.3%	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais: Lectura e dramatización de textos en voz alta.	CCL
LCL-B1.4	4º-LCLB1.4.3 - Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. Peso: 0.3%	Recoñece os erros da produción oral propia e allea e intenta propor solucións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA
LCL-B1.5	4º-LCLB1.5.1 - Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL

	Peso: 0.3%						
LCL-B1.6	4º-LCLB1.6.1 - Realiza presentación orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais. Peso: 0.3%	Realiza presentación orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.				X PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CD
LCL-B1.6	4º-LCLB1.6.2 - Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. Peso: 0.3%	Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B1.6	4º-LCLB1.6.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. Peso: 0.3%	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B1.6	4º-LCLB1.6.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. Peso: 0.3%	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL

LCL-B1.6	<p>4º-LCLB1.6.5 - Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e empregando un adecuado uso do idioma.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resumo.</p>	CAA
LCL-B1.6	<p>4º-LCLB1.6.6 - Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).</p> <p>Peso: 0.3%</p>	Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL
LCL-B1.7	<p>4º-LCLB1.7.1 - Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL
LCL-B1.7	<p>4º-LCLB1.7.2 - Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL

LCL-B1.7	4º-LCLB1.7.3 - Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria. Peso: 0.3%	Participa nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Debate.	CSC
LCL-B1.8	4º-LCLB1.8.1 - Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación. Peso: 0.3%	Improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCE C
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.1 - Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto. Peso: 3%	Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.2 - Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos. Peso: 3%	Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese: técnicas de suliñado e esquematización.	CCL
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.3 - Infíre a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e	Identifica a idea principal e as secundarias e establece relacións entre elas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMC T

	establecendo relacións entre elas. Peso: 3%					INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese:técnicas de sulñado e esquematización.	
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.4 - Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste. Peso: 1.5%	Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el. Peso: 1%	Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA
LCL-B2.1	4º-LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión. Peso: 1%	Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.1 - Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL

	Peso: 3%						
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.2 - Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica). Peso: 1.5%	Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.3 - Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación. Peso: 1%	Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CCL
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.4 - Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaaas entre si e co contexto, secuênciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas. Peso: 1%	Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaaas entre si e co contexto, secuênciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.5 - Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global. Peso: 1%	Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B2.2	4º-LCLB2.2.6 - Interpreta, explica e deduce a información dada en	Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CAA, CMC

	esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc. Peso: 1.5%	diagramas, gráficas, fotografías, etc.				INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	T
LCL-B2.3	4º-LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. Peso: 1%	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.3	4º-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. Peso: 3%	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CAA, CCL
LCL-B2.3	4º-LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas. Peso: 1%	Respecta as opinións das demais persoas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSC
LCL-B2.4	4º-LCLB2.4.1 - Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. Peso: 0.3%	Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B2.4	4º-LCLB2.4.2 - Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc. Peso: 0.3%	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL, CD

LCL-B2.4	4º-LCLB2.4.3 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc. Peso: 0.3%	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL, CAA
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.1 - Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.). Peso: 0.3%	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.2 - Redacta borradores de escritura. Peso: 0.3%	Redacta borradores de escritura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL, CAA
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.3 - Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas. Peso: 2%	Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CCL
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.4 - Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL, CAA

	Peso: 1.5%						
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.5 - Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as. Peso: 0.3%	Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA
LCL-B2.5	4º-LCLB2.5.6 - Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita. Peso: 0.3%	Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.1 - Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. Peso: 2%	Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.2 - Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada. Peso: 2%	Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.3 - Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos. Peso: 2%	Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL

LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.4 - Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto. Peso: 2%	Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CAA
LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.5 - Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados. Peso: 2%	Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA
LCL-B2.6	4º-LCLB2.6.6 - Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.). Peso: 1%	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.7	4º-LCLB2.7.1 - Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento. Peso: 2%	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B2.7	4º-LCLB2.7.2 - Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse e por escrito con exactitude e precisión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL

	Peso: 1%						
LCL-B2.7	4º-LCLB2.7.3 - Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura. Peso: 0.3%	Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCE C
LCL-B2.7	4º-LCLB2.7.4 - Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios. Peso: 0.3%	Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CD
LCL-B3.1	4º-LCLB3.1.1 - Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. Peso: 2%	Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.2	4º-LCLB3.2.1 - Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. Peso: 2%	Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.3	4º-LCLB3.3.1 - Recoñece os procedementos para a formación de	Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL

	palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos. Peso: 2%	valor significativo dos prefixos e dos sufixos.				INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	
LCL-B3.3	4º-LCLB3.3.2 - Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos. Peso: 2%	Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.3	4º-LCLB3.3.3 - Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas. Peso: 1%	Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de orixe grecolatina e utilízalos para deducir o significado de palabras descoñecidas	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CAA
LCL-B3.4	4º-LCLB3.4.1 - Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. Peso: 1%	Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.4	4º-LCLB3.4.2 - Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen. Peso: 1%	Coñece o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LCL-B3.5	4º-LCLB3.5.1 - Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e	Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CD

	formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma. Peso: 0.3%	eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma				INSTRUMENTOS: Escala de observación.	
LCL-B3.6	4º-LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións. Peso: 2%	Diferencia entre a oración simple e a composta. Usa conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B3.6	4º-LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela. Peso: 2%	Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMC T
LCL-B3.6	4º-LCLB3.6.3 - Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración. Peso: 2%	Identifica as oracións subordinadas (adxectiva, substantiva e adverbial) dentro dunha oración composta e percibe a equivalencia semántica e funcional destas e o adxectivo, o substantivo e o adverbio respectivamente.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.6	4º-LCLB3.6.4 - Utiliza de forma	Utiliza de forma autónoma textos da vida		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas	CCL

	<p>autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.</p>				<p>específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	
LCL-B3.7	<p>4º-LCLB3.7.1 - Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LCL-B3.8	<p>4º-LCLB3.8.1 - Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízalas nas propias producións orais e escritas.</p>		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	CCL
LCL-B3.8	<p>4º-LCLB3.8.2 - Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).</p>		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	CSC, CCL
LCL-B3.8	<p>4º-LCLB3.8.3 - Describe os trazos lingüísticos máis sobresañentes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.</p>	<p>Describe os trazos lingüísticos máis sobresañentes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.</p>		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CCL

	Peso: 1%						
LCL-B3.8	4º-LCLB3.8.4 - Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias. Peso: 0.75%	Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízalos nas producións propias.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B3.9	4º-LCLB3.9.1 - Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual. Peso: 1%	Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.9	4º-LCLB3.9.2 - Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto. Peso: 1.5%	Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.10	4º-LCLB3.10.1 - Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social. Peso: 0.5%	Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LCL-B3.10	4º-LCLB3.10.2 - Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSC

	Peso: 0.3%						
LCL-B3.11	<p>4º-LCLB3.11.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL, CAA
LCL-B3.12	<p>4º-LCLB3.12.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CAA
LCL-B4.1	<p>4º-LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL
LCL-B4.1	<p>4º-LCLB4.1.2 - Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a</p>	<p>Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	CCE C

	lectura lle achegou como experiencia persoal. Peso: 0.3%	como experiencia persoal.					
LCL-B4.1	4º-LCLB4.1.3 - Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. Peso: 1%	Desenvolve progresivamente o seu pracer pola lectura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSIE E
LCL-B4.2	4º-LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). Peso: 1%	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B4.2	4º-LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade. Peso: 1%	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCE C
LCL-B4.2	4º-LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC

	Peso: 1%						
LCL-B4.3	4º-LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. Peso: 0.3%	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LCL-B4.3	4º-LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. Peso: 1%	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC, CSIE E
LCL-B4.3	4º-LCLB4.3.3 - Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. Peso: 0.5%	Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B4.3	4º-LCLB4.3.4 - Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas. Peso: 0.3%	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCE C
LCL-B4.4	4º-LCLB4.4.1 - Le e comprende unha	Le e comprende unha selección de textos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas	CCL

	<p>selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.</p>				<p>específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.</p>	
LCL-B4.4	<p>4º-LCLB4.4.2 - Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.</p>	CAA
LCL-B4.5	<p>4º-LCLB4.5.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LCL-B4.5	<p>4º-LCLB4.5.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.</p> <p>Peso: 0.3%</p>	<p>Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CAA
LCL-B4.6	<p>4º-LCLB4.6.1 - Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co</p>	<p>Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCL, CD

	currículo de Literatura. Peso: 0.31%						
LCL-B4.6	4º-LCLB4.6.2 - Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia. Peso: 0.5%	Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL, CSIE E
LCL-B4.6	4º-LCLB4.6.3 - Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos. Peso: 0.5%	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CD

1ª AVALIACIÓN

1.- Coñecemento da lingua:

- **Competencia social:**

- Situación do español no mundo. O español en Europa e EEUU. O español en América. As linguas de España. Bilingüismo e diglosia. Variedades da lingua. A situación comunicativa.

- **Gramática:** As unidades lingüísticas:

- A **palabra**. Definición e clases. Caracterización das palabras pola súa forma e función sintáctica. Cambios de categoría gramatical. Estrutura da palabra. Procedementos para a formación de palabras.
- As **frases ou sintagmas**. Definición e tipos.

- **Cláusula vs Oración.**

- A estrutura da **cláusula simple**. Definición. Concordancia suxeito- predicado. O suxeito e as súas características. O predicado e os seus tipos. As funcións sintácticas: o atributo; o complemento directo; o complemento indirecto; o suplemento; o complemento circunstancial; o complemento predicativo; o complemento axente.

- **O texto/ enunciado.**

• **Elaboración de textos:**

O texto e as súas propiedades: A adecuación do texto á situación. A coherencia. O tema. A progresión temática. A cohesión lingüística.

2.- Educación literaria:

O Romanticismo: contexto histórico. Evolución da poesía romántica e posromántica: José de Espronceda, Gustavo Adolfo Bécquer e Rosalía de Castro. A novela histórica e a prosa costumbrista: Mariano José de Larra. O teatro romántico: Duque de Rivas e José Zorrilla.

2ª AVALIACIÓN

1.- Coñecemento da lingua:

• **Gramática:**

- Peculiaridades e clasificación da cláusula simple.

- A **cláusula complexa**. As cláusulas subordinadas substantivas; adxectivas ou de relativo; e adverbiais de lugar, tempo, modo e finalidade.

- A xustaposición e a **estrutura coordinada**.

- A **oración**. Tipos: comparativas, condicionais, consecutivas, causais, concesivas e adversativas.

• **Elaboración de textos:**

Os textos narrativos e descritivos.

2.- Educación literaria:

• **O Realismo e Naturalismo:** contexto histórico. A novela realista: 1868- 1880. Benito Pérez Galdós. Leopoldo Alas “Clarín”.

- O **Modernismo** e **Grupo del 98**: contexto histórico. O modernismo hispanoamericano/ español. Antonio Machado e Juan Ramón Jiménez. O pensamento do 98: o ensaio. Miguel de Unamuno e Azorín. A novela do 98: filosófica: Unamuno e impresionista: Pío Baroja.
- A idade de prata: contexto histórico. O **Novacentismo**. O ensaio e a poesía: Ortega y Gasset, Juan Ramón Jiménez.

3ª AVALIACIÓN

1.- Coñecemento da lingua:

- **Gramática:**
- Os fenómenos **semánticos**: hiperónimos e hipónimos. O campo semántico. O tabú e o eufemismo. O campo léxico ou asociativo. Os dicionarios.
- **Elaboración de textos:**
 - Os textos expositivos e argumentativos. A interpretación da información. O ensaio e as formas de expresión da subxectividade. A información obxectiva. Os xéneros xornalísticos de información obxectiva e de opinión.

2.- Educación literaria:

- As **vanguardas** europeas e en España. A **Xeración del 27**: Rafael Alberti, Gerardo Diego, Luis Cernuda, Vicente Aleixandre, Pedro Salinas, Jorge Guillén e Federico García Lorca. Evolución do teatro: Jacinto Benavente e Ramón María del Valle- Inclán.
- A **literatura de posguerra** (1936- 1975): contexto histórico.
 - a) A novela existencial e tremendista dos anos 40. A novela social dos anos 50. A novela experimental: 1962- 1975.
 - b) A poesía dos anos 40. A poesía social dos anos 50. A renovación poética dos anos 60. A poesía dos anos 70: os Novísimos.

- c) O teatro de evasión e o de humor dos anos 40. O teatro comprometido (1949- 1975).
- **A literatura de la democracia:** contexto histórico.
- a) A poesía da experiencia.
- b) O microrrelato. O conto: do Realismo social ó Realismo máxico.
- c) A novela hispanoamericana. O Realismo máxico.

MECANISMOS DE AVALIACIÓN

- Realizaranse ao longo do curso dous ou tres controis por avaliación e incluso máis, se as circunstancias e o profesor así o considera.. Un destes controis será o de lectura obrigatoria. Facilitaráselle ó alumnado a posibilidade de facer traballos optativos doutras lecturas recomendadas que axuden a subir a nota ó final do trimestre. Os criterios de avaliación serán os mesmos que para as lecturas de carácter obrigatorio.
- A avaliación dos libros de lectura obrigatoria poderá realizarse ademais de cun exame, cun traballo individual que será entregado ao profesor nas datas que se establezan.
- Sempre será unha valoración o máis obxectiva posible tendo en conta que, nalgunhas partes, como na literatura e nos comentarios de texto, sempre hai unha grande subxectividade.
- É de obrigado cumprimento a realización e presentación de todos os traballos que se programen durante o curso e en cada trimestre.
- O traballo diario dos alumnos, realizado tanto na aula coma na casa, será tido en conta para ter unha avaliación positiva no trimestre.
- Os alumnos/as deberán ter ao día e a disposición do profesor os materiais de traballo (cadernos e/ou outros). Estes poderán ser requiridos para ser avaliados en calquera momento que o profesor o decida. A súa valoración será tida en conta na mesma medida que calquera outro traballo proxectado para o trimestre e/ou curso.

- Tendo en conta que esta materia é progresiva e a avaliación é continua, non se realizarán probas de recuperación durante o curso agás do libro de lectura e da parte de Literatura. Realizarase un control de recuperación para cada trimestre antes do remate do curso. As probas de recuperación extraordinarias estarán baseadas nos contidos mínimos do curso. Incluirase algunha pregunta sobre os libros de lectura obrigatoria. Estas probas realizaranse segundo o calendario establecido pola XE.
 - En canto á ortografía, valorarase sempre a corrección e boa presentación dos escritos facendo fincapé na importancia da ortografía, limpeza e caligrafía.
 - Queda totalmente prohibido o uso de calquera mecanismo que poda inducir a copiar nun exame (chuletas, móbiles, reloxos intelixentes, pinganillos...) e o plaxio nos traballos presentados. Cando isto sexa detectado quedarán anulados automaticamente estes exames e/ou traballos, tendo o alumno/a que repetilos con posterioridade.

CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNO

- Os estándares de aprendizaxe serán medidos a través de **PROBAS OBXECTIVAS** . Realizaranse por separado probas de Lingua e Literatura Serán valoradas sempre de 0 a 10 puntos, independentemente da valoración de cada pregunta e apartado da proba, que será a que o profesor determine dacordo ás circunstancias individuais de cada grupo de alumnos/as. A media destas probas será o **70%** da cualificación final. Ademais dos coñecementos lingüísticos e literarios, valoraranse aspectos como a precisión nas respostas, a coherencia e a cohesión no discurso, a puntuación...
- As lecturas obrigatorias, unha en cada trimestre, serán valoradas cun **20%** da nota final do trimestre. . Valorarase tamén a súa actitude crítica e reflexiva sobre o lido.

- Ademais os estándares de aprendizaxe serán tamén avaliados a partir de **TAREFAS** de **carácter obrigatorio** para os alumnos, a realizar na aula ou na casa. Algunhas delas poden obrigar ao alumno/a a traballar diferentes competencias simultaneamente e poden estar relacionadas cos estándares vinculados ao bloque de comunicación oral. Terán unha valoración do **5%** na cualificación final do trimestre.
- Avaliarase tamén o **traballo de aula e o traballo na casa** cun **5%** sobre a nota final. Sumarase 0,1 nos traballos da casa e 0,05 para o traballo de aula . Caso de non ter ningunha penalización sumarase toda a nota na nota final.
- En canto á **ortografía**, terase en conta á hora de avaliar os traballos e probas dos alumnos/as un desconto de **0,20 por cada falta (por cada til descontarase 0'1 puntos)** ata un máximo de 2 puntos, segundo acordo da CCP.
- Considerarase aprobada **cada avaliación** cando o alumno obteña unha cualificación final igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos cunha cualificación inferior a 5 puntos terán a posibilidade de realizar unha proba de recuperación. Tamén serán recuperables os libros de lectura obrigatoria.
- Na **avaliación final** de xuño, a nota final da materia será a media aritmética das tres avaliacións . Considerarase superada a materia cando se obteña unha nota igual ou superior a 5. O alumno/a que suspendese a materia, total ou parcialmente, deberá realizar unha proba de recuperación final e obter unha nota igual ou superior a 5 puntos para poder ter unha valoración positiva na materia e promocionar. As probas serán puntuadas sobre 10. En caso de non ter aprobadas as lecturas obrigatorias poderanse incluír preguntas para a súa valoración.

MATERIAIS CURRICULARES E METODOLOXÍA

Libro de texto

Lengua castellana y literatura 4º ESO. Editorial Anaya

Libros de lectura obrigatoria

1ª Avaliación:

Gustavo Adolfo Bécquer, *Leyendas*. Ed. Cátedra . Selección de lendas que inclúe: “Los ojos verdes”, “Maese Pérez el organista”, “ El rayo de luna”, “ El Miserere”, “El beso”.

A elixir unha entre: **Jordi Sierra i Fabra**, *Las chicas de alambre o Campos de fresas*.

2ª Avaliación:

A elixir unha entre: **Benito Pérez Galdós**, *Marianela* o **Alfredo Gómez Cerdá**, *El rostro de la sombra*.

3ª Avaliación:

A elixir unha entre: **Lorca**, *La casa de Bernarda Alba* o **Miguel Mihura**, *Melocotón en almíbar*.

Estas lecturas poderán adaptarse e variar en función das necesidades especiais do alumnado dos grupos.

Metodoloxía

Os contidos distribúense en 12 unidades didácticas.

A distribución temporal das 12 unidades será de catro unidades por trimestre. Pero tendo sempre presente as necesidades pedagóxicas do alumnado, será o profesorado quen decida a distribución dos materiais segundo as circunstancias.

A metodoloxía aplicada será múltiple e complementaria segundo as opcións que se manifesten na aula. Utilizaranse diferentes métodos indutivos e/ou dedutivos para acadar unha mellor consecución dos obxectivos marcados e segundo as características de aprendizaxe dos alumnos/as. Prestarase unha especial atención a:

- A detección de erros, carencias, e en xeral, ideas previas do alumnado.

- A necesidade de plantexar aos alumnos/as a información precedida de organizadores que faciliten a categorización e análise e a súa conexión con outros aprendizaxes anteriores.
- O papel da motivación para que os nosos alumnos/as atopen sentido ó traballo que fan na aula.
- A utilización de elementos de aprendizaxe participativo.
- O emprego dos materiais e recursos didácticos axeitados.
- O tratamento da diversidade dentro dos grupos.
- O tratamento dos temas transversais.

Decídese no Departamento que o método de análise sintáctico que se seguira será en árbore e a terminoloxía empregada a seguinte: palabra, frase (substantiva, nominal, adxectiva, adverbial, preposicional) cláusula (simple e complexa) e oración.

Neste curso continuarase cun repaso da cláusula simple e centrarase na complexa e oracións, facendo sempre unha análise comparativa e diferenciadora dos demais tipos, para unha mellor comprensión xeral.

En canto á **ortografía** valorarase sempre a corrección e boa presentación dos escritos facendo fincapé na importancia da ortografía, limpeza e caligrafía

Os alumnos/as deberán utilizar os materiais de traballo de aula que o profesor recomende, e por defecto utilizarán cadernos e/ou folios de tamaño D4.

PROXECTO DIDÁCTICO
DE
BACHARELATO

3. BACHARELATO

INTRODUCCIÓN

A formación lingüística e literaria no bacharelato, por unha parte, é continuación da que se adquiriu na educación secundaria obrigatoria e, por outra, ten as finalidades específicas propias desta etapa en que adquiere unha especial importancia o inicio dunha formación científica e na cal alumnos e alumnas deben alcanzar unha madurez intelectual e humana e uns coñecementos e habilidades que lles permitan incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia e adquirir as capacidades precisas para acceder á educación superior.

Así pois, un dos obxectivos desta materia é ante todo o desenvolvemento dos coñecementos necesarios para intervir de forma axeitada e satisfactoria na interacción verbal nos diferentes ámbitos sociais.

3.1 PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR OS COÑECEMENTOS PREVIOS

Da mesma forma que sinalamos na avaliación inicial da ESO, nesta nova etapa académica debemos comprobar o grado de coñecementos previos que posúen os nosos alumnos, sobre todo tendo en conta que aos alumnos do centro se lle engaden outros procedentes doutros centros, fundamentalmente no primeiro curso. Para elo, xunto aos procedementos citados xa para a anterior etapa académica, nesta, na que non existe a Avaliación Inicial, comezaremos sempre polo repaso dos contidos vistos no curso anterior, fundamentalmente no apartado de Lingua, por tratarse

dunha materia de avaliación continua, na que os contidos anteriores son necesarios para entender os seguintes. Desta forma, situaremos o/s grupos dentro do nivel de coñecementos adecuado, aínda que este sexa menor, ou maior, do curso ao que pertencen nese momento.

Por outra banda, prestaremos especial atención a aqueles alumnos que suspenderan a materia de LCL no curso anterior, tanto se a levan pendente (os de 2ºBACH), no que adoptaremos as medidas sinaladas no apartado desta programación relacionado co reforzo destas, como os que, a pesar de non levala pendente, suspendérona na anterior etapa educativa, porque é sintomático de que teñen un problema dalgún tipo ante ela e deberíamos intentar solucionalo canto antes.

3.2 2º DE BACH:LCL

PERFIL DE ÁREA				
Área:		LCL		
Nivel	Área	Estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
2º	LCL	2º-LCL2B1.1.1-Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa.	Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.1.2-Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa.	Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.2.1-Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a información relevante.	Sintetiza por escrito o contido de textos orais discriminando a información relevante.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.3.1-Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.	Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, e rexeitando as ideas discriminatorias.	2.04 %
2º	LCL	LCL2B1.4.1-Planifica, realiza e avalía presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.	Realiza presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.2-Compila información e apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita.	Compila información consultando fontes de información diversa	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.3-Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.	Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.4-Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.5-Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	Avalía as súas presentacións orais detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.1-Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.	Comprende o sentido global de textos escritos identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.2-Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias.	Sintetiza textos diferenciando as ideas principais e as secundarias.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.3-Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	Analiza a estrutura de textos identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.4-Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e	Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, respectando as normas ortográficas e gramaticais	2.04 %

		respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa produción escrita para melloralala.		
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.1-Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.	Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.2-Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual, etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa empregando un rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.3-Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.	Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.1-Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrontadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos.	Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido planificando a súa realización.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.2-Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.3-Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía?	Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.1-Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo procedente dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.2-Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos.	Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais e léxico-semánticos que proporcionan cohesión aos textos escritos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.3-Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto.	Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.1.1-Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.1.2-Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.	Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.2.1-Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais nun texto.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.2.2-Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.3.1-Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa do emisor.	Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.3.2-Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	2.04 %

2º	LCL	2º-LCL2B3.4.1-Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	Recoñece as estruturas sintácticas empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.5.1-Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.	Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.5.2-Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.1-Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto.	Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos dos textos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.2-Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.3-Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.4-Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.5-Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.6-Revisa textos escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma.	Revisa textos escritos propios e alleos recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.7.1-Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.8.1-Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.9.1-Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.	Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.9.2-Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.	Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.10.1-Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B3.11.1-Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B4.1.1-Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas.	Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B4.2.1-Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX	Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os	2.04 %

		ata os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.	nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.	
2º	LCL	2º-LCL2B4.2.2-Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.	Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B4.3.1-Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B4.4.1-Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	2.04 %
2º	LCL	2º-LCL2B4.5.1-Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	2.04 %

CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVE

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B1.2.1 - Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a información relevante.
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.5 - Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.2 - Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias.
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.3 - Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.
2º	LCL	2º-LCL2B3.1.2 - Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.
2º	LCL	2º-LCL2B3.10.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
2º	LCL	2º-LCL2B3.11.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.6 - Revisa textos escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma.

2º	LCL	2º-LCL2B4.5.1 - Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.
----	-----	--

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Competencia Dixital
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.2 - Compila información e apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita.
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.2 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Comunicación Lingüística
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B1.1.1 - Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa.
2º	LCL	2º-LCL2B1.1.2 - Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa.

2º	LCL	2º-LCL2B1.4.4 - Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.1 - Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.3 - Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.
2º	LCL	2º-LCL2B2.1.4 - Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa produción escrita para melloralas.
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.1 - Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.
2º	LCL	2º-LCL2B2.2.2 - Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual, etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.3 - Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía?
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.1 - Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo procedente dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.2 - Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos.
2º	LCL	2º-LCL2B2.4.3 - Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto.
2º	LCL	2º-LCL2B3.1.1 - Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.
2º	LCL	2º-LCL2B3.10.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
2º	LCL	2º-LCL2B3.2.1 - Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).
2º	LCL	2º-LCL2B3.3.1 - Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa do emisor.
2º	LCL	2º-LCL2B3.3.2 - Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.
2º	LCL	2º-LCL2B3.4.1 - Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada.
2º	LCL	2º-LCL2B3.5.1 - Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.1 - Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.3 - Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.4 - Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.5 - Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.
2º	LCL	2º-LCL2B3.7.1 - Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.

2º	LCL	2º-LCL2B3.8.1 - Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.
2º	LCL	2º-LCL2B4.4.1 - Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.
2º	LCL	LCL2B1.4.1 - Planifica, realiza e avalía presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B4.1.1 - Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas.
2º	LCL	2º-LCL2B4.2.1 - Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.
2º	LCL	2º-LCL2B4.2.2 - Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Matemática, ciencia e tecnoloxía
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B1.4.3 - Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B2.3.1 - Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrontadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos.
2º	LCL	2º-LCL2B3.5.2 - Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando

		conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.
2º	LCL	2º-LCL2B3.6.2 - Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.

PERFIL COMPETENCIAL EN BRUTO CON TÓDOLOS ESTÁNDARES

Competencia Clave:		Sociais e cívicas
Nivel	Área	Estándares
2º	LCL	2º-LCL2B1.3.1 - Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.
2º	LCL	2º-LCL2B3.2.2 - Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.
2º	LCL	2º-LCL2B3.9.1 - Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.
2º	LCL	2º-LCL2B3.9.2 - Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.
2º	LCL	2º-LCL2B4.3.1 - Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.
2º	LCL	LCL2B1.4.1 - Planifica, realiza e avalía presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas confrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO	2º BACH		
NIVEL	2º SECUNDARIA: BACHARELATO	ÁREA	Lingua castelá e literatura (LCL)

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
LCL-B1.1	2º-LCL2B1.1.1 - Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa. Peso: 2.04%	Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Diálogo	CCL
LCL-B1.1	2º-LCL2B1.1.2 - Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa. Peso: 2.04%	Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B1.2	2º-LCL2B1.2.1 - Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a información relevante. Peso: 2.04%	Sintetiza por escrito o contido de textos orais discriminando a información relevante.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo. Traballo de aplicación e síntese.	CAA

LCL-B1.3	2º-LCL2B1.3.1 - Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias. Peso: 2.04%	Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, e rexeitando as ideas discriminatorias.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC
LCL-B1.4	LCL2B1.4.1 - Planifica, realiza e avalía presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes. Peso: 2.04%	Realiza presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS:Asamblea.	CCL CSC
LCL-B1.4	2º-LCL2B1.4.2 - Compila información e apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita. Peso: 2.04%	Compila información consultando fontes de información diversa	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CD
LCL-B1.4	2º-LCL2B1.4.3 - Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación. Peso: 2.04%	Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMCT
LCL-B1.4	2º-LCL2B1.4.4 - Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal. Peso: 2.04%	Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LCL-B1.4	2º-LCL2B1.4.5 - Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar	Avalía as súas presentacións orais detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CAA

	as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma. Peso: 2.04%	para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.				INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LCL-B2.1	2º-LCL2B2.1.1 - Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal. Peso: 2.04%	Comprende o sentido global de textos escritos identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Cuestionario aberto.	CCL
LCL-B2.1	2º-LCL2B2.1.2 - Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias. Peso: 2.04%	Sintetiza textos diferenciando as ideas principais e as secundarias.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo. Traballo de aplicación e síntese.	CAA
LCL-B2.1	2º-LCL2B2.1.3 - Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual. Peso: 2.04%	Analiza a estrutura de textos identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B2.1	2º-LCL2B2.1.4 - Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa produción escrita para melloralas. Peso: 2.04%	Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, respectando as normas ortográficas e gramaticais	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.2	2º-LCL2B2.2.1 - Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.	Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS:	CCL

	Peso: 2.04%					Exposición dun tema.	
LCL-B2.2	2º-LCL2B2.2.2 - Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual, etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos. Peso: 2.04%	Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa empregando un rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LCL-B2.2	2º-LCL2B2.2.3 - Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma. Peso: 2.04%	Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CAA
LCL-B2.3	2º-LCL2B2.3.1 - Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrontadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos. Peso: 2.04%	Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido planificando a súa realización.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Investigacións.	CSIE E
LCL-B2.3	2º-LCL2B2.3.2 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo. Peso: 2.04%	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Investigacións.	CD
LCL-B2.3	2º-LCL2B2.3.3 - Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de	Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións	CCL

	cita, notas a pé de páxina, bibliografía? Peso: 2.04%	epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.			dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	
LCL-B2.4	2º-LCL2B2.4.1 - Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo procedente dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual. Peso: 2.04%	Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B2.4	2º-LCL2B2.4.2 - Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos. Peso: 2.04%	Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais e léxico-semánticos que proporcionan cohesión aos textos escritos.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B2.4	2º-LCL2B2.4.3 - Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto. Peso: 2.04%	Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.1	2º-LCL2B3.1.1 - Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado. Peso: 2.04%	Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.1	2º-LCL2B3.1.2 - Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento	Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CAA

	para a dedución do significado de palabras descoñecidas. Peso: 2.04%	español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.				INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	
LCL-B3.2	2º-LCL2B3.2.1 - Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). Peso: 2.04%	Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais nun texto.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.2	2º-LCL2B3.2.2 - Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé. Peso: 2.04%	Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CSC
LCL-B3.3	2º-LCL2B3.3.1 - Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa do emisor. Peso: 2.04%	Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.3	2º-LCL2B3.3.2 - Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual. Peso: 2.04%	Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.4	2º-LCL2B3.4.1 - Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada. Peso: 2.04%	Recoñece as estruturas sintácticas empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL

LCL-B3.5	2º-LCL2B3.5.1 - Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes. Peso: 2.04%	Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL
LCL-B3.5	2º-LCL2B3.5.2 - Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua. Peso: 2.04%	Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSIE E
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.1 - Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto. Peso: 2.04%	Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos dos textos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.2 - Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa. Peso: 2.04%	Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSIE E
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.3 - Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL

	Peso: 2.04%					INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.4 - Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos. Peso: 2.04%	Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.5 - Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita. Peso: 2.04%	Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CCL
LCL-B3.6	2º-LCL2B3.6.6 - Revisa textos escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma. Peso: 2.04%	Revisa textos escritos propios e alleos recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CAA
LCL-B3.7	2º-LCL2B3.7.1 - Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos. Peso: 2.04%	Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CCL
LCL-B3.8	2º-LCL2B3.8.1 - Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste. Peso: 2.04%	Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL
LCL-B3.9	2º-LCL2B3.9.1 - Coñece a situación actual da lingua española	Coñece a situación actual da lingua		X		PROCEDEMENTOS:	CSC

	no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital. Peso: 2.04%	española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.				Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	
LCL-B3.9	2º-LCL2B3.9.2 - Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes. Peso: 2.04%	Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC
LCL-B3.10	2º-LCL2B3.10.1 - Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. Peso: 2.04%	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LCL-B3.11	2º-LCL2B3.11.1 - Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. Peso: 2.04%	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CAA
LCL-B4.1	2º-LCL2B4.1.1 - Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas. Peso: 2.04%	Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CCEC
LCL-B4.2	2º-LCL2B4.2.1 - Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria	Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os nosos días, relacionando o	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCEC

	e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence. Peso: 2.04%	contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.				INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	
LCL-B4.2	2º-LCL2B4.2.2 - Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas. Peso: 2.04%	Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCEC
LCL-B4.3	2º-LCL2B4.3.1 - Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. Peso: 2.04%	Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CSC
LCL-B4.4	2º-LCL2B4.4.1 - Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal. Peso: 2.04%	Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CCL
LCL-B4.5	2º-LCL2B4.5.1 - Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema. Peso: 2.04%	Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CAA

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E MECANISMOS DE AVALIACIÓN 2º BACH.

A cualificación de cada avaliación responderá ás seguintes porcentaxes:

- 1 **Probas escritas: 80%** Realizaranse unha ou dúas probas escritas de avaliación de contidos por trimestre, se a duración do mesmo o permite. Cada proba valorarase de 0 a 10 puntos. Ademais dos coñecementos lingüísticos e literarios, valorarase aspectos como a precisión nas respostas, a coherencia e a cohesión no discurso, a puntuación... Nestas probas preguntárase, ademais, sobre contidos teóricos relacionados coa obra de lectura obrigatoria. Establecerase unha penalización polas faltas de ortografía cometidas, descontándose 0'25 puntos por cada unha delas, 0'1 puntos por cada error de acentuación, 0'25 puntos por erros de expresión e 0'5 puntos por unha inadecuada presentación, ata un máximo de 2 puntos.

- 1 **Avaliación do libro de lectura** (entre os seleccionados pola ABAU). En cada proba trimestral farase unha pregunta dun dos libros de lectura obrigatoria dentro dun ou dos dous exames dependendo dos libros que foran traballados ata o momento. Esta lectura será valorada co **20% do total da nota da proba.**

- 2 **Textos obrigatorios: 20%** Estes textos poderán ser realizados tanto na aula, en hora de clase, como na casa. Os prazos indicados pola profesora serán de obrigado cumprimento, polo que non se recollerán tarefas fóra de prazo. A profesora levará un control dos exercicios e das actividades propostas (comentarios de texto, resumos, presentacións orais...).

Considerarase **aprobada cada avaliación** cando o alumno obteña unha cualificación **igual ou superior a 5 puntos**.

Os alumnos cunha cualificación **inferior a 5 puntos** deberán facer a **recuperación** dos contidos correspondentes a cada unha das avaliacións suspensas **no mes de maio**, antes da avaliación ordinaria.

Polo que respecta **á cualificación da avaliación ordinaria**, a nota final da materia será a **media aritmética das tres avaliacións**. Considerarase superada a materia cando se obteña unha nota igual ou superior a 5.

Os alumnos que non superen a materia en maio poderán realizar en xuño os exames da **avaliación extraordinaria**, que terán como contidos os mínimos do curso, engadindo as lecturas obrigatorias. Considerarase superada a materia cando se obteña unha cualificación igual ou superior a 5 puntos.

Queda totalmente prohibido o uso de calquera mecanismo que poda inducir a copiar nun exame (chuletas, móbiles, reloxos intelixentes, pinganillos...) e o plaxio nos traballos presentados. Cando isto sexa detectado quedarán anulados automaticamente estes exames e/ou traballos, tendo o alumno/a que repetilos con posterioridade.

MATERIAIS CURRICULARES

MATERIAIS IMPRESOS

- Material realizado polo docente (apuntes, esquemas...).
- Material da biblioteca: tanto lecturas literarias como libros de consulta (diccionarios, enciclopedias, gramáticas...).
- Textos concretos para traballar os contidos das unidades didácticas.
- Libros de lectura obrigatoria seleccionados polo comité central.
- Material complementario de reforzo e ampliación.

MATERIAIS AUDIOVISUAIS

- Películas e adaptacións cinematográficas de novelas ou obras teatrais.
- Proxección de materiais para traballar a comprensión de textos orais.

Lecturas obrigatorias (seleccionadas pola ABAU):

1ª Avaliación: *El lector de Julio Verne*, Almudena Grandes.

2ª Avaliación: *Romancero gitano*, Federico García Lorca y *Crónica de una muerte anunciada*, Gabriel García Márquez.

3ª Avaliación: *La Fundación*, Antonio Buero Vallejo.

Ao tratarse de catro liñas de 2º bacharelato, a orde de lectura por trimestres poderá variar en función das necesidades do alumnado.

CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A metodoloxía didáctica no Bacharelato debe favorecer a capacidade do alumnado para aprender por sí mesmo, para traballar en equipo e para aplicar os métodos apropiados de investigación, e tamén debe subliñar a relación dos aspectos teóricos das materias coas súas aplicación prácticas.

1. CRITERIOS METODOLÓXICOS.

Ao longo do curso seguiranse os seguintes criterios metodolóxicos:

- Adecuación das actividades á madurez do alumnado.
- Diversidade de actividades.
- Integración do aprendido a través da interdisciplinarietà.
- Desenvolvemento das capacidades cognitivas do alumnado.
- Organización e precisión en contidos teóricos e actividades prácticas.
- Aprendizaxe autónoma dos estudantes.

- Secuenciación pautada da aprendizaxe práctica.
- Participación activa do alumnado na aprendizaxe individual e en grupo.
- Fomento do interese pola aprendizaxe.
- Uso funcional da lingua.

2. ESTRATEXIAS E ACTIVIDADES DIDÁCTICAS.

Entre as estratexias didácticas propostas destacan as seguintes: a lectura, a detección de ideas previas, as explicacións sobre os contidos, a aplicación práctica dos saberes, a aplicación práctica de técnicas de estudo, a análise e a reflexión sobre conceptos, textos ou ideas complexas, a investigación lingüística e literaria, a construción de ideas novas e xuízos críticos...

As actividades que se propoñen para levar a cabo as estratexias didácticas son as seguintes: actividades de identificación, de relación, de clasificación, de organización, de estruturación, de síntese, de análise deductiva e inductiva, de lectura, de comentario, de escritura, de diálogo e debate, de reflexión, de posta en común de ideas, de contextualización, de búsqueda de información, de investigación...

EDUCACIÓN PARA

PERSOAS ADULTAS

4. EDUCACIÓN PARA PERSOAS ADULTAS

4.1 ÁMBITO COMUNICATIVO: 1º E 2º ESA

Introdución

Na educación secundaria obrigatoria para persoas adultas o ámbito de comunicación toma como referente os aspectos básicos do currículo relativos ás materias de Lingua castelá e literatura, Lingua galega e literatura e Primeira lingua estranxeira. Desde este punto de partida, o ámbito de comunicación está orientado de forma fundamental ao desenvolvemento da competencia comunicativa das persoas adultas e, a través de enriquecemento desta, á mellora das súas capacidades intelectuais e afectivas coa finalidade de que lles permita a súa inserción activa e responsable na sociedade e o seu desenvolvemento persoal.

A presente programación, adaptándose ao disposto na Orde do 24 de xuño de 2008 (DOG do 23 de xullo) pola que se regula a educación básica para as persoas adultas e se establece o seu currículo na Comunidade Autónoma de Galicia, desenvolve os obxectivos, contidos, criterios de avaliación e relación coas competencias básicas do ámbito de Comunicación da Educación Secundaria de Adultos nos aspectos do currículo correspondentes na ESO ás materias de Lingua castelá e literatura e Lingua galega e literatura. O estudo das dúas linguas faladas en Galicia (e o das súas literaturas) realizarase dunha forma coordinada co obxectivo fundamental de conseguir unha competencia plena en ambas, favorecer unha actitude positiva cara a elas e aforrar esforzos no proceso de ensino-aprendizaxe. Non obstante, iso non significará, evidentemente, esquecer a existencia de aspectos específicos nas dúas linguas, aspectos que deberán ser postos de manifesto para que sexan interiorizados polos alumnos. Por outra banda, a integración das materias lingüísticas nun mesmo ámbito esixirá paralelamente, no plano metalingüístico, o uso dunha terminoloxía común, algo que redundará na simplificación do proceso de ensino-aprendizaxe.

No presente curso 2016/2017 o Departamento de lingua castelá e literatura ten asignada a docencia do Nivel I (Módulos 1 e 2) da ESA nos contidos correspondentes as linguas galega e castelá, polo que esta programación se limitará loxicamente ao tratamento dos aspectos curriculares referentes a este nivel.

Relación do ámbito de Comunicación coas competencias básicas

De maneira evidente, o ámbito da comunicación diríxese de maneira central ao desenvolvemento da *competencia en comunicación lingüística*; unha competencia plurilingüe que se pretende que se manifeste tanto no nivel oral como no escrito e tanto desde o punto de vista "activo" (a produción de textos) como no "pasivo" (comprensión e interpretación dos mesmos).

Ao seren as linguas medios esenciais na transmisión do coñecemento e ferramentas para o establecemento e manifestación de relacións sociais, o ámbito contribúe tamén de forma moi importante ao desenvolvemento doutras competencias básicas.

Así, no que ten que ver coa *competencia social e cidadá*, o ámbito da comunicación, ao traballar con diferentes tipos de textos e de situacións comunicativas, facilita a aproximación crítica á realidade, así como o coñecemento e o exercicio dos valores democráticos e dos dereitos dos cidadáns, permitíndolles desta maneira a súa promoción e integración social. Igualmente a mellora das destrezas lingüísticas, orientadas ao uso da lingua en situacións sociais variadas, permite o desenvolvemento das prácticas sociais de convivencia (participación adecuada en conversas, respecto das normas de cortesía, etc.).

No tocante á *competencia no tratamento da información e competencia dixital*, caben dúas vías de aportacións por parte do noso ámbito. Por unha banda, os alumnos aprenderán a usar ferramentas electrónicas de busca de información (dicionarios, correctores ortográficos, enciclopedias, xornais dixitais, bibliotecas virtuais, etc.). Pero por outra parte, e tanto se son usadas como fontes de información as novas tecnoloxías ou os medios tradicionais, o traballo continuado cos textos e a súa análise ha redundar nunha maior competencia á hora de seleccionar, organizar, sintetizar e analizar criticamente a información atopada.

O contacto cos textos literarios (orais ou escritos), tanto os creados orixinalmente nas linguas obxecto de estudo, como os traducidos a estas, permitirá comprender, apreciar e valorar estes tipos de textos, paso previo ao desfrute dos mesmos, contribuíndo deste modo ao desenvolvemento da *competencia artística e cultural*.

Dado que a linguaxe participa de maneira central en todos os procesos humanos de organización, transmisión e interpretación de información, así como na estruturación do pensamento, a mellora na competencia lingüística favorece un maior control sobre os procesos de aprendizaxe contribuíndo deste modo ao enriquecemento da *competencia para aprender a aprender*.

Por último, a *autonomía*, como eixe central no proceso de aprendizaxe, e a *iniciativa persoal* promóvense desde o ámbito de comunicación, por exemplo, co contacto activo e continuo con distintos tipos de situacións comunicativas que esixen a acción do alumno (p.e. participación en distintos tipos de conversas ou creación de textos escritos con diversas finalidades), coa lectura de obras literarias que estimulen e fomenten a creatividade, co uso progresivamente autónomo dos

medios de comunicación social, co uso das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) para obter, seleccionar e valorar a información, coa actitude crítica ante a información e as mensaxes publicitarias, ou co fomento da autoestima lingüística a partir dunha reflexión sobre a situación social das dúas linguas faladas en Galicia.

Obxectivos xerais

1. Coñecer, respectar e valorar a realidade plurilingüe e cultural de España e do mundo comprendendo e sabendo recoñecer as situacións de contacto lingüístico e os seus efectos nas linguas e nas sociedades.
2. Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galicia, así como as que condicionan o seu uso actualmente, de xeito que se estea en disposición de superar posibles prexuízos lingüísticos.
3. Entender discursos orais e escritos nas linguas galega e castelá nos diversos contextos da actividade sociocultural, persoal e académica; e interpretalos cunha actitude crítica.
4. Desenvolver, nas linguas galega e castelá, a capacidade de construír un discurso oral e escrito coherente, creativo e adecuado aos distintos tipos de situacións comunicativas, integrando recursos expresivos lingüísticos e non lingüísticos.
5. Adquirir conceptos metalingüísticos xerais e reflexionar sobre os elementos e mecanismos das linguas nos niveis fonolóxico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual.
6. Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre as linguas e as normas do uso lingüístico para tomar consciencia dos propios sentimentos e ideas e favorecer o control da propia conduta.
7. Adquirir as habilidades, actitudes e coñecementos necesarios que favorezan utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, seleccionar, valorar e presentar información relacionada coa vida cotiá, académica e laboral.
8. Coñecer e empregar as normas socioculturais que regulan a comunicación nos diferentes contextos, evitando estereotipos e prexuízos lingüísticos de todo tipo.
9. Desenvolver os coñecementos, hábitos, habilidades e actitudes que fan posible a lectura de textos literarios, en galego e en castelán, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do patrimonio cultural.

10. Adquirir as habilidades, as actitudes e os coñecementos necesarios para unha interpretación crítica das mensaxes dos medios de comunicación de masas e da publicidade.

Metodoloxía e materiais

a) Aspectos metodolóxicos

Partirase dunha concepción práctica da competencia comunicativa, entendida como a capacidade de uso do idioma, incluíndo por tanto subcompetencias lingüísticas, sociolingüísticas e pragmáticas. Nas actividades propostas o alumnado terá que enfrontarse, en consecuencia, a tarefas que implicarán sempre o uso coherente e adecuado das linguas, tanto na dimensión oral como na escrita, e tanto desde unha perspectiva creativa (produción de textos) como interpretativa (comprensión de textos), en diversos tipos de situacións comunicativas. A aula será concibida como o espazo onde se dean situacións comunicativas reais ou simuladas, pero en calquera caso enriquecedoras e, na medida do posible estimulantes, en que o alumnado participe. O profesor será o presentador, impulsor e avaliador das actividades comunicativas. A súa función será a de orientar, animar, prestar a súa experiencia e aconsellar, pero serán os alumnos os que deberán asumir a responsabilidade da súa aprendizaxe, colaborando cos demais alumnos do grupo e co profesor para conseguir os obxectivos propostos e desenvolver a súa capacidade de aprendizaxe autónoma. O alumno converterase en protagonista da súa aprendizaxe e terá un papel activo na aula valorando as propias necesidades e dificultades, solicitando axuda e avaliando reflexivamente os seus progresos. Dese xeito, fomentárase tamén a autonomía do alumnado. En coherencia co exposto, daráselle un maior peso na avaliación ao uso coherente, correcto e adecuado das linguas ca ao coñecemento dos seus elementos e mecanismos formais, se ben se pretende tamén que o alumnado adquira certa competencia metalingüística en relación ás linguas galega e castelá.

As actividades didácticas terán como núcleo de acción a creación, a interpretación e a transformación de textos de tipo variado, literarios e non literarios, cotiás e académicos, orais e escritos. A revisión de aspectos metalingüísticos (conceptos gramaticais, normas ortográficas, etc.) partirá sempre de exemplificacións significativas e se dirixirá á súa rendibilización práctica priorizando así os aspectos procedementais (saber facer, saber recoñecer) sobre os conceptuais (saber definir). Con carácter xeral reduciranse as explicacións "teóricas" sendo substituídas por inferencias de conceptos guiadas a partir da análise dos fenómenos ilustrados nos textos.

Prestarase unha especial atención, xa desde o comezo do curso, á diversidade do alumnado, preparando sempre que sexa necesario material adicional de reforzo e/ou ampliación segundo a situación do alumno en canto a nivel de coñecementos previos, capacidade e interese.

Concederáselle un papel central aos contidos actitudinais coa fin de propiciar actitudes positivas cara ás dúas linguas faladas en Galicia e ás súas variantes, desenvolvendo no alumnado o respecto pola riqueza lingüística da nosa comunidade e polos falantes das dúas linguas.

Nas sesións de clase utilizaranse alternativamente o galego e o castelán segundo as actividades desenvolvidas. Tratarase de que ao cabo da semana o tempo dedicado a cada unha das linguas sexa similar. Cando se traten aspectos relacionados especificamente cunha das dúas linguas (aspectos de reflexión gramatical ou de literatura desa lingua) utilizarase a lingua correspondente. Nos demais casos (actividades de desenvolvemento da competencia comunicativa, análise de obras literarias doutras literaturas, uso das TIC, etc.) utilizarase unha das dúas linguas respectando o principio de alternancia equilibrada antes citado.

Nas actividades, consonte cos obxectivos propostos, utilizaranse distintos tipos de materiais, tradicionais e dixitais, orais e escritos, impresos e audiovisuais, pertencentes tamén a diversos ámbitos (vida cotiá, ámbito académico, medios de comunicación...), sempre coa fin de facer a aprendizaxe relevante, útil, significativa e directamente conectada coa experiencia e as necesidades do alumnado adulto. Habitualmente o profesor repartirá aos alumnos fotocopias con textos e actividades para realizar sobre os mesmos. Boa parte destes materiais se corresponden coas unidades didácticas para a educación secundaria de adultos presencial elaboradas pola Dirección Xeral de Educación, Formación profesional e Innovación educativa da Xunta de Galicia que se poden atopar nas páxinas electrónicas da devandita Dirección Xeral. Ademais, empregaranse fotocopias de calquera outro material que sirva para complementar ou reforzar a adquisición dos contidos, nalgúns casos procedentes de libros de textos dos primeiros cursos da ESO, noutros casos de elaboración propia, etc.

b) Recursos e materiais curriculares

- Unidades didácticas para a educación de adultos (educación secundaria), da Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, educación e Ordenación Universitaria.
- Obras de consulta (dicionarios, enciclopedias...) en soporte tradicional ou dixital.
- Lecturas cuatrimestrais.
- Materiais informáticos e dixitais: procesador de textos, páxinas web, actividades en liña...

- Lecturas complementarias; actividades de reforzo e/ou de ampliación; material para o desenvolvemento das competencias; fichas de autoavaliación e Adaptación curricular, de ser precisa.

Avaliación e cualificación

Co fin de garantir que o rendemento académico sexa valorado conforme criterios de transparencia, na primeira quincena de cada cuadrimestre o profesorado informará ao alumnado sobre os seus aspectos máis relevantes: os obxectivos, os contidos e os criterios metodolóxicos, así como os criterios de avaliación. Ademais da información transmitida oralmente, o profesor proporcionará ao alumnado unha folla co resume dos contidos de cada módulo e os criterios de cualificación.

No inicio do módulo levarase a cabo unha avaliación inicial do alumnado coa fin de constatar o seu nivel de coñecementos previos, a diversidade interna do grupo e a necesidade de adaptar os contidos propostos ou a metodoloxía empregada de acordo coas posibles carencias e a heteroxeneidade competencial observada, algo que será unha constante ao longo do curso. Igualmente, a avaliación inicial pretende conseguir a activación por parte dos alumnos dos seus coñecementos previos.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Realizaranse en cada módulo como mínimo dúas probas escritas, unha á finalización de cada un dos bloques en que os módulos se dividen. As probas escritas serán anunciadas cunha antelación mínima dunha semana.

En cada módulo serán propostas dúas obras de lectura. A avaliación destas lecturas poderá realizarse por medio dun traballo escrito ou a través dun exame específico.

Observarase o traballo diario dos alumnos, tanto o realizado na aula como o que se mande facer na casa (deberes). A este respecto, proporanse algunhas actividades (comentarios guiado de textos sinxelos, exposicións breves sobre temas de actualidade, actividades sobre os contidos gramaticais, análise de textos xornalísticos...) para seren recollidas polo profesor, que as cualificará.

Os alumnos/as deberán ter ao día e a disposición do profesor os materiais de traballo (cadernos, fichas, etc.). Estes poderán ser requiridos para seren avaliados en calquera momento que o profesor o decida.

Criterios de avaliación

Aparecen especificados máis adiante nesta programación, para cada un dos bloques dos módulos I e II.

Criterios de cualificación e promoción

Cualificación do módulo

A cualificación do alumnado tomará en consideración, en cada un dos bloques:

- A cualificación da proba escrita (ou a media aritmética das cualificacións se se fai máis dunha proba escrita). Esta cualificación computará como o 60% da nota final do bloque.
- O traballo diario do alumno, tanto na aula como na casa: actividades desenvolvidas na aula, actividades propostas para resolver na casa e/ou pequenos traballos monográficos para entregar ao profesor, etc. (20% da nota final).
- A cualificación da proba (traballo ou exame específico) da lectura cuadrimestral adscrita ao bloque. (20% nota).
- A actitude e o comportamento na aula: atención, interese, participación, etc. As conclusións extraídas trala análise dos mesmos permitirán ao profesor axustar a puntuación final, redondear a nota, sumando, ou non (segundo o caso), as décimas necesarias ata o número enteiro máis próximo á cualificación obtida polo alumno.
- Ademáis, e co obxecto de impulsar e potenciar o hábito lector como elemento integrador dos obxectivos propostos nesta programación, ofrecerase ó alumnado un programa de lecturas voluntarias ó cal se poderá acoller para sumar puntos extras de cara á avaliación (ata 1,5 puntos en cada módulo). As lecturas seleccionadas para dito programa serán escollidas, esencialmente de entre os fondos con que conta a biblioteca do centro.

Penalizacións:

- Prestarase unha especial atención á adecuación, coherencia, corrección e boa presentación dos textos escritos e orais elaborados polos alumnos. Os defectos nestes aspectos suporán unha redución da nota do correspondente traballo ou proba escrita. Por cada falta de ortografía (incluíndo a acentuación) poderase descontar 0,1 puntos, ata un máximo de dous puntos (cando os erros sexas xeneralizados e constantes) en cada traballo ou proba.

- Aquelas actividades nas que se detecte a reprodución total ou parcial de calquera tipo de fonte ou das respostas doutro alumno serán cualificadas cun cero. Do mesmo xeito, calquera tipo de actividades fraudulenta nun exame suporá o suspenso automático da proba cun cero.

Para superar o módulo será preciso obter unha cualificación positiva nos dous bloques de que consta.

Recuperacións

Realizaranse dúas probas escritas de recuperación por módulo (unha para cada un dos bloques). En cada módulo, a proba de recuperación do primeiro bloque realizarase antes de que se fagan probas escritas correspondentes ao segundo bloque. A recuperación do segundo bloque realizarase ao final do módulo. As probas de recuperación terán por obxecto comprobar se o alumnado adquiriu os contidos mínimos esixibles.

Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a avaliación final do módulo 1 (primeiro cuadrimestre) poderá realizar no mes de maio, nas datas que a Xefatura de Estudos determine, unha proba escrita de avaliación extraordinaria. Igualmente, o alumnado que non supere a avaliación final ordinaria do módulo 2 (segundo cuadrimestre) poderá realizar unha proba escrita de avaliación extraordinaria. Estas probas extraordinarias irán sempre referidas aos contidos mínimos esixibles para cada módulo.

Perda do dereito de avaliación continua

A falta de asistencia reiterada as actividades de formación é motivo de perda do dereito de asistencia a clase e de avaliación continua nos seguintes casos:

- Nun ámbito, cando o número de faltas de asistencia sen xustificar supere o 10% do cómputo total de horas establecido para ese ámbito no cuadrimestre.
- En todos os ámbitos, cando o número de faltas sen xustificar supere o 10% do horario total establecido nese cuadrimestre para todos os ámbitos nos que estea matriculado.

Ao alumnado que perda o dereito á avaliación continua informaráselle da posibilidade de trasladar a matrícula para cursar a educación secundaria a distancia.

Obxectivos, contidos e criterios de avaliación nos diferentes módulos

Preséntanse de seguido os obxectivos, contidos e criterios de avaliación específicos correspondentes a cada un dos módulos do Nivel I da ESA. Cada un dos módulos aparece dividido, á súa vez, en dous bloques. Dado que cada módulo se desenvolve ao longo dun cuadrimestre, cada un dos bloques será desenvolvido aproximadamente durante dous meses.

Polo que respecta aos obxectivos, identificamos para cada bloque unha serie de obxectivos *centrais*, entendendo por tales os obxectivos fundamentais no bloque en cuestión, ata certo punto (aínda que non sempre) específicos do mesmo, e que en calquera caso se suman ao conxunto de obxectivos xerais enunciados no inicio desta programación, que son tamén obxectivos de cada un dos bloques e que, en consecuencia, consideramos innecesario volver a citar.

Ademais dos contidos sinalados, para cada módulo será fixada dúas obras de lectura obrigatoria, cuxa lectura e comprensión por parte dos alumnos será tida en conta á hora de avaliar o módulo. Os títulos concretos serán fixados unha vez iniciado o módulo tendo en conta, ademais do seu interese e valor intrínseco, as capacidades e intereses dos alumnos.

Módulo 1:

Bloque 1: somos iguais, somos diferentes. A lingua como vehículo de comunicación e expresión das diferenzas.

Obxectivos centrais

- Recoñecer o poder comunicativo das linguas e os seus distintos usos.
- Reflexionar sobre a realidade sociolingüística galega e entender as consecuencias lingüísticas e sociais do contacto entre galego e castelán en Galicia.
- Valorar o patrimonio lingüístico de Galicia
- Recoñecer e rexeitar todo tipo de prexuízos lingüísticos.

Contidos

1. Comunicación oral: falar, escoitar e conversar

- Comprensión de textos orais dos medios de comunicación, de situacións da vida cotiá e do ámbito académico.
- Articulación clara, pronuncia adecuada e uso correcto das regras gramaticais na produción de textos orais curtos nas linguas do ámbito.
- Uso consciente dos elementos paraverbais e non verbais na intervención oral planificada.

- Valoración das linguas como instrumentos para comunicarse e achegarse a persoas doutras culturas.
- Participación activa en diálogos, debates e traballos de grupo cooperando e respectando o resto dos seus compoñentes.
- Esfuerzo e interese no uso da lingua oral.

2. Comunicación escrita. Ler e escribir

- Utilización de estratexias para discriminar as ideas importantes das secundarias e atopar informacións específicas.
- Comprensión de textos propios do ámbito académico (expositivos e explicativos), da vida cotiá (instrucións e normas) e da información dos medios de comunicación (seccións, xéneros).
- Lectura de microrrelatos doutras culturas.
- Uso de estratexias para a planificación da escritura de textos sobre temas de interese persoal: buscar e desenvolver ideas, organizalas, facer unha primeira redacción, corrixir, reelaborar o texto e preparar a redacción definitiva tanto en papel como en soporte dixital.
- Interese por coidar a presentación dos textos escritos en soporte papel e dixital con respecto ás normas gramaticais, ortográficas e tipográficas.
- Utilización progresivamente autónoma da biblioteca do centro e de bibliotecas virtuais.
- Comunicación persoal mediante correspondencia postal ou utilizando medios informáticos (chats, correo electrónico, etc.) nas linguas do ámbito.
- Reflexión crítica con respecto á información dispoñible ante mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación.

3. Coñecemento da lingua

- Elementos e funcións da comunicación en situacións formais e informais.
- Uso reflexivo da puntuación e das normas ortográficas en relación coa cohesión sintáctica.
- Coñecemento das normas básicas da ortografía da palabra, da oración e do texto.
- Observación de diferenzas relevantes, contextuais e formais, entre comunicación oral e escrita e entre os usos coloquiais e formais.
- Identificación e uso das formas lingüísticas da deíxe persoal (pronomes persoais, posesivos e terminacións verbais) en textos orais e escritos como cartas e normas de uso, etc.
- Utilización de estratexias para inducir as regras de concordancia e as funcións sintácticas de suxeito e predicado.

4. Lingua e sociedade

- Coñecemento xeral da diversidade lingüística no mundo e en España, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Observación da situación sociolingüística e observación dos usos e actitudes no contorno máis próximo (bilingüismo, diglosia, conflito lingüístico, interferencia) con especial referencia aos prexuízos lingüísticos.
- Recoñecemento e valoración das linguas como instrumento de comunicación na aula e con persoas doutras culturas.
- Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística.
- Recoñecemento dos trazos específicos dos topónimos e os antropónimos.
- Emprego dos diferentes rexistros lingüísticos e coñecemento dos seus usos sociais.

5. A educación literaria

- Introducción aos grandes xéneros literarios a través de lecturas axeitadas.
- Lectura de relatos breves e de fragmentos de obras, pertencentes a culturas diferentes, recoñecendo os elementos do relato literario e a súa funcionalidade.
- Identificación en textos literarios de estereotipos sociais, de xénero, raza, etc.
- Desenvolvemento da autonomía lectora e do aprecio pola literatura como fonte de pracer, de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas.

Criterios de avaliación

1. Comprender a idea xeral e a intención comunicativa en textos sinxelos (tanto orais como escritos) nos ámbitos persoal, social e académico. Realizar tarefas guiadas de aprendizaxe seguindo instrucións recibidas.

Este criterio permite avaliar se o alumnado adulto é capaz de comprender e de reproducir, oralmente e por escrito, os feitos fundamentais de mensaxes oídas ou lidas en diversos contextos da vida cotiá (radio, prensa, televisión, mensaxes electrónicas recoñecendo as ideas principais e as secundarias, apoiándose, nos textos escritos, nos seus aspectos tipográficos (tipos de letras, títulos, parágrafos) ou en mecanismos como ao subliñado, esquemas, etc. Tamén permitirá comprobar se é capaz de seguir instrucións para realizar tarefas ou exposicións ordenadas de carácter académico.

2. Realizar narracións, resumos e exposicións de experiencias vividas con claridade, coa estrutura e co rexistro axeitados, tanto de forma oral como por escrito, en soporte papel ou dixital e apoiándose nos medios audiovisuais e nas TIC. Neste caso, prestarase especial atención á planificación, á revisión e ao respecto ás normas gramaticais e ortográficas.

Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado adulto é capaz de narrar e redactar feitos e vivencias próximos á súa experiencia persoal (sentimentos, anécdotas...), académica (traballos, resumos...) e social (cartas, normas, noticias...) de maneira secuenciada, con claridade, coherencia e corrección gramatical e ortográfica. Valorarase especialmente se teñen en conta o contexto, os receptores das súas mensaxes e o uso dos medios audiovisuais e das TIC nas súas producións.

3. Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para mellorar a comprensión de textos orais e escritos e para compoñer e revisar os textos propios deste bloque, tanto en soporte papel como dixital.

Con este criterio trátase de comprobar como o alumnado adulto usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para mellorar a súa comprensión, composición e revisión de textos. Atenderase especialmente aos mecanismos de conexión (pronomes persoais, posesivos e terminacións verbais), aos da adecuación e da gramaticalidade. En canto ás normas ortográficas, atenderase ás regras xerais de acentuación, ortografía do vocabulario máis usual, usos elementais da coma, do punto e signos do diálogo.

4. Recoñecer a riqueza multicultural e a diversidade lingüística da sociedade actual, especialmente en España e en Galicia, respectalas e valoralas positivamente.

Con este criterio preténdese avaliar o interese despertado no alumnado adulto polo aprecio de hábitos culturais distintos dos seus, o fomento de actitudes de respecto cara aos valores e manifestacións culturais de todo tipo e o recoñecemento da diversidade lingüística como riqueza e reflexo do dereito dos pobos e dos individuos á súa identidade.

5. Recoñecer en textos orais e escritos diferentes clases de representacións ou expresións que impliquen algunha forma de discriminación lingüística, social, sexual, racial, etc.

Este criterio pretende comprobar se o alumnado adulto é capaz de localizar os usos discriminatorios da lingua presentes en mensaxes orais, escritas e icónico-verbais; que reflexione sobre a práctica persoal e social dalgunha forma de discriminación tanto consciente como inconsciente.

6. Ler fragmentos e obras literarias e usar os coñecementos adquiridos na aula sobre literatura para unha mellor comprensión delas. Expoñer unha opinión persoal sobre a lectura realizada e recoñecer os trazos xerais do xénero a que pertencen.

Este criterio pretende avaliar o uso dos coñecementos adquiridos para unha mellora da competencia lectora no ámbito literario a través da lectura persoal de fragmentos e obras axeitadas ás inquiredanzas e intereses do alumnado adulto. Considerarase a elaboración dunha opinión apropiada atendendo á potencialidade dos trazos temáticos e formais para ampliar o coñecemento do mundo que cadaquén posúe.

7. Identificar e analizar en textos dados os elementos e fenómenos lingüísticos presentados no bloque.

Bloque 2: Ten un correo electrónico. As TIC como medio para buscar, expresar e intercambiar información.

Obxectivos centrais

- Saber atopar, seleccionar, elaborar, valorar, presentar e compartir información mediante o uso das TIC.

Contidos

1. Comunicación oral: falar, escoitar e conversar.

- Coherencia entre comunicación verbal e non verbal na produción dos discursos e presentacións orais.

- Exposición planificada, coa axuda das TIC, de informacións de actualidade e de experiencias e producións propias.

- Comprensión e exposicións de instrucións, ordes e informacións diversas.

- Valoración positiva das intervencións orais propias e alleas nas linguas do ámbito.

- Utilización de estratexias encamiñadas á realización de tarefas individuais ou en grupo coa utilización das tecnoloxías da información e da comunicación (uso de correos electrónicos, textos de instrución...)

2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

- Uso de estratexias na lectura para conseguir na lectura a adecuación ao contexto da entoación, o ritmo, as pausas, a énfase, a vocalización e as matizacións de voz e o volume.

- Comprensión de textos dos medios de comunicación, especialmente noticias e crónicas atendendo á estrutura do xornal dixital e aos elementos paratextuais.

- Comprensión, composición e intercambio de textos de instrucións da vida cotiá (prospectos, receitas...), dos medios de comunicación (bandos, edictos...) e do ámbito académico (regulamentos...) empregando as TIC.
- Consulta de páxinas dixitais para obter, expresar e intercambiar informacións, tanto en papel como virtualmente, sobre contidos do módulo.
- Redacción de textos utilizando procesadores de textos: correos electrónicos, intervencións en foros, traballos de carácter académico.
- Comprensión de textos da vida académica atendendo especialmente aos expositivos e de instrución, a consulta de dicionarios e outras fontes de información como webs educativas.

3. Coñecemento da lingua

- Iniciación e uso de dicionarios e de correctores ortográficos dos procesadores de textos.
- Distinción entre palabras flexivas e non flexivas, e recoñecemento das distintas categorías gramaticais e dos mecanismos de formación de palabras (composición e derivación).
- Recoñecemento e uso reflexivo dalgúns conectores textuais e dalgúns mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (pronomes persoais, posesivos e demostrativos) como léxicos (repeticións, sinónimos e elipses).
- Participación en actividades de avaliación compartida, na avaliación da propia aprendizaxe e uso de estratexias de autocorrección.
- Aplicación de estratexias básicas para inferir, recordar, almacenar e ampliar o vocabulario activo.

4. Lingua e sociedade

- Interese ante as TIC e actitude crítica ante o seu uso.
- Coñecemento da situación das linguas minorizadas e das internacionais, con manexo e interpretación de mapas, táboas, textos e información procedentes dos medios e das tecnoloxías da comunicación.
- Valoración do enriquecemento persoal que supón a relación física ou virtual con outras persoas.

5. A educación literaria

- Desenvolvemento da autonomía lectora e do aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo.
- Composición de textos en soporte papel e dixital utilizando algunhas das aprendizaxes adquiridas nas lecturas dirixidas.
- Audición e visualización de obras e fragmentos literarios (narracións breves e cancións) en soportes dixitais ou audiovisuais.

- Aproveitamento guiado dos fondos e recursos da biblioteca do centro e de bibliotecas virtuais.
- Consulta de páxinas dixitais sobre talleres literarios e participación neles.

Criterios de avaliación

1. Identificar o tema, as ideas principais e secundarias de diferentes textos, tanto orais como escritos, en soporte papel ou dixital, nos ámbitos persoal, social e académico vinculados á realidade do alumnado adulto. Realizar tarefas de aprendizaxe seguindo instrucións con progresiva autonomía.

Con este criterio preténdese comprobar se o alumnado adulto é capaz de obter, seleccionar e relacionar mensaxes propias da vida cotiá e do ámbito académico: noticias, crónicas, reportaxes en soporte papel ou dixital; cartas persoais, manuais de instrución, textos expositivos, webs educativas, enciclopedias e dicionarios dixitais.... Tamén se é capaz de facer esquemas ou resumos co contido máis significativo e se segue as normas e instrucións recibidas para a realización de tarefas de aprendizaxe.

2. Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas de actualidade e próximos á experiencia do alumnado adulto, coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC.

Con este criterio preténdese observar se o alumnado adulto é capaz de presentar de forma ordenada e clara informacións sobre temas de actualidade e do seu interese, seleccionando o mais importante. Valorarase o uso nas súas exposicións dos apoios que proporcionan as TIC e os medios audiovisuais.

3. Producir textos, en soporte papel ou dixital, sobre temas de actualidade e próximos ao contorno do alumnado, coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC como elementos de autoaprendizaxe. Valorarase o manexo das TIC, a presentación en soporte papel ou dixital, o respecto ás normas ortográficas e tipográficas, e a aplicación da planificación e revisión dos textos.

Con este criterio preténdese avaliar a capacidade de producir textos do ámbito persoal (experiencias persoais, rutas de viaxes, cartas, receitas...) e académico (receitas, instrucións, resumos, explicacións e exposicións académicas sinxelas...) usando o rexistro adecuado e unha organización clara do contido. Valorarase o manexo das TIC, a presentación en soporte papel ou dixital, o respecto ás normas ortográficas e tipográficas, e a aplicación da planificación e revisión dos textos.

4. Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para mellorar a comprensión de textos orais e escritos e para compoñer e revisar os textos propios deste bloque, tanto en soporte papel como dixital.

Con este criterio trátase de comprobar como o alumnado adulto usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para mellorar a súa comprensión, composición e revisión de textos. Atenderase especialmente aos mecanismos de conexión, ás referencias internas de tipo gramatical (pronomes persoais, posesivos e demostrativos) e aos mecanismos de formación das palabras (derivación, composición...). En canto ás normas ortográficas, incidirase no uso dos dicionarios e correctores ortográficos dos procesadores de texto.

5. Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual a través de informacións obtidas nos medios de comunicación e nas TIC. Con este criterio preténdese avaliar se o alumnado, a través do manexo de mapas, táboas, textos e informacións procedentes das TIC e dos medios de comunicación, recoñece e comprende a diversidade lingüística do mundo actual, con especial referencia ás linguas minorizadas e ás internacionais.

6. Ler, escoitar ou ver con regularidade fragmentos, obras literarias ou adaptacións delas. Usar os coñecementos adquiridos na aula sobre literatura para unha mellor comprensión e desenvolvemento do criterio lector propio que permita ao alumnado adulto seleccionar, tanto en soporte papel como dixital, fragmentos literarios (narracións breves, cancións) e películas, para ser lidos, escoitados ou visionados. Expoñer a opinión persoal sobre eles e recoñecer os trazos xerais do xénero a que pertencen.

Este criterio pretende avaliar o uso dos coñecementos adquiridos non só para unha mellora da competencia lectora no ámbito literario senón tamén para o uso das TIC como fonte para ampliar as súas posibilidades de aprendizaxe e autoaprendizaxe (webs educativas, bibliotecas virtuais...) a través da busca, selección, lectura, audición e visualización de fragmentos e obras axeitadas ás inquiredanzas e intereses do alumnado adulto. Valorarase a elaboración dunha opinión apropiada atendendo á potencialidade dos trazos temáticos e formais das obras para ampliar o coñecemento do mundo que cadaquén posúe.

7. Identificar e analizar en textos dados os elementos e fenómenos lingüísticos presentados no bloque.

Módulo 2:

Bloque 1: a carón do lume. A literatura tradicional e as novas achegas da cultura de masas.

Obxectivos centrais

- Adquirir o gusto pola comunicación oral, o respecto polas normas de interacción no grupo, o aprecio pola literatura tradicional e polas as novas tradicións urbanas e da canción popular da sociedade de masas, reinterpretadas permanentemente a través dos medios de comunicación e das TIC.
- Saber recompilar, elaborar e compartir narracións, poemas, dramatizacións e informacións do campo da literatura popular tradicional e actual.

Contidos

1. Comunicación oral: falar, escoitar e conversar

- Valoración positiva das intervencións orais propias e alleas en galego e castelán.
- Audición e narración de contos populares de diversas culturas recollidos no contorno do alumnado ou buscados na internet.
- Audición de cancións populares actuais e doutros produtos da cultura da sociedade de masas.
- Uso de estratexias para a exposición planificada, clara e ordenada sobre temas de actualidade, contrastando os diferentes puntos de vista e opinións neles expresados e axudándose dos medios audiovisuais e das TIC.
- Esfuerzo e interese no uso da lingua oral.

2. Comunicación escrita. Ler e escribir

- Comprensión de textos narrativos e argumentativos, textos propios da vida cotiá (disposicións legais e folletos) dos medios de comunicación (editoriais ou columnas) e textos do ámbito académico, en distintos soportes.
- Composición de textos narrativos, argumentativos e da vida cotiá (diarios, blogs, informes sobre tarefas e aprendizaxes...), presentados en distintos soportes.
- Manter comunicación persoal mediante correspondencia postal ou utilizando medios informáticos (chats, correo electrónico, etc) en calquera das linguas do ámbito de comunicación.
- Uso de estratexias para a planificación da escritura de textos: buscar e desenvolver ideas, organizalas, facer unha primeira redacción, corrixir (ortografía, puntuación, coherencia, léxico...) reelaboración do texto e preparación da redacción definitiva, tanto en papel como en soporte dixital.
- Escritura de textos narrativos e argumentativos atendendo ás características deste tipo de textos.

3. Coñecemento da lingua

- Recoñecemento e uso reflexivo dalgúns conectores textuais, como os de orde, os explicativos e os de contraste, e dalgúns mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (substitucións pronominais) como léxicos, especialmente as elipses e o uso de hiperónimos de significado concreto.

- Identificación e uso das formas de deíxe persoal, temporal e espacial en textos orais e escritos.
- Revisión das normas básicas da ortografía da palabra, da oración e do texto.
- Identificación dos elementos morfolóxicos básicos destas clases de palabras: substantivo, verbo, adxectivo, adverbio e preposición.

4. Lingua e sociedade

- Recoñecemento e aprecio das tecnoloxías que están ao servizo da comunicación así como da función social e cultural que cumpren.
- Utilización da prensa e da televisión como fonte de información, lecer e coñecemento da cultura propia e doutras.
- Recoñecemento dos distintos xéneros informativos e de opinión na prensa escrita, en soporte papel ou dixital, e nos medios audiovisuais: noticia, reportaxe, crónica, editorial, artigo, entrevista etc.

5. A educación literaria

- Narración oral de relatos oídos no contorno ou de relatos de tradición oral localizados en repertorios escritos ou mediante as TIC.
- Audición, contextualización e análise de cancións populares actuais (de grupos, cantautores, etc.) e doutros produtos da cultura popular da sociedade de masas, en todas as linguas do ámbito.
- Lectura de relatos comparando e contrastando os temas e os elementos da historia, formas de inicio, desenvolvemento, desenlaces.
- Diferenciación dos principios subxéneros literarios.
- Identificación da estrutura dun texto literario (partes e relacións entre elas, conectores que as articulan...).

Crterios de avaliación

1. Identificar a idea xeral, a intención comunicativa, o tema e as ideas principais e secundarias en textos sinxelos (tanto orais como escritos) dos ámbitos social e académico. Seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.

Este criterio permite avaliar se o alumnado adulto é capaz de comprender e de reproducir, oralmente e por escrito, os feitos fundamentais de mensaxes oídas (narracións, poesías de tradición popular, cancións actuais...) ou lidas en diversos contextos da vida cotiá (radio, prensa, televisión, mensaxes electrónicas...) recoñecendo as ideas principais e as secundarias, apoiándose, nos textos escritos, nos seus aspectos tipográficos (tipo de letra, títulos, parágrafos...) ou en

mecanismos como o subliñado, esquemas, etc. Tamén permitirá comprobar se é capaz de seguir instrucións para realizar tarefas (recompilación de material literario tradicional...) ou exposicións ordenadas de carácter académico.

2. Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas de actualidade e próximos á experiencia do alumnado adulto, considerando os diversos puntos de vista e coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC.

Con este criterio preténdese observar se o alumnado adulto é capaz de presentar de forma ordenada e clara informacións sobre temas relacionados cos contidos do bloque (exposición planificada e clara sobre temas de actualidade, narración de contos populares de distintas culturas recollidos no contorno ou na internet...), seleccionando o máis relevante e tendo en conta se son capaces de utilizar nas súas exposicións os apoios que proporcionan as TIC e os medios audiovisuais.

3. Realizar narracións, resumos e exposicións de experiencias vividas, con claridade, estrutura e rexistro axeitado, tanto de forma oral como por escrito, en soporte papel ou dixital, coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC, e compartilas con outras persoas a través deses medios. Neste caso, prestarase especial atención á planificación, á revisión, ao respecto ás normas gramaticais e ortográficas, e ao uso dun léxico variado.

Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado adulto é capaz de narrar e redactar feitos e vivencias próximos á súa experiencia persoal (sentimentos, anécdotas...), académica e social (recompilación e presentación de narracións e poemas de carácter popular, textos narrativos, argumentativos, diarios, blogs...) de maneira secuenciada, con claridade, coherencia e corrección gramatical e ortográfica. Valorarase especialmente se teñen en conta o contexto, os receptores das súas mensaxes e o uso dos medios audiovisuais e das TIC nas súas producións e presentacións.

4. Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para mellorar a comprensión de textos orais e escritos e para compoñer e revisar os textos propios deste bloque, tanto en soporte papel como dixital.

Con este criterio trátase de comprobar como o alumnado adulto usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para mellorar a súa comprensión, composición e revisión de textos. Atenderase especialmente aos mecanismos de conexión (a deíxe persoal, temporal e espacial), ao recoñecemento e uso correcto de elementos morfolóxicos básicos (substantivo, verbo, adxectivo, adverbio e preposición), á adecuación, a gramaticalidade e o respecto ás normas ortográficas sabendo usar os dicionarios e os correctores dos procesadores de textos.

5. Recoñecer en textos orais e escritos diferentes clases de representacións ou expresións que impliquen algunha forma de discriminación lingüística, social, sexual, racial etc.

Este criterio pretende comprobar se o alumnado adulto é capaz de localizar os usos discriminatorios da lingua, presentes en mensaxes orais, escritas e icónico-verbais, especialmente nos produtos da cultura tradicional e da cultura da sociedade de masas; que reflexione sobre a práctica persoal e social dalgunha forma de discriminación tanto consciente como inconsciente.

6. Ler, escoitar ou ver con regularidade fragmentos, obras literarias completas ou adaptacións. Usar os coñecementos adquiridos na aula sobre literatura para unha mellor comprensión e desenvolvemento do criterio propio, que permita ao alumnado adulto recuperar e seleccionar, tanto en soporte papel como dixital, fragmentos literarios (narracións breves, poemas, cancións populares actuais...) para ser lidas e escoitadas na aula. Prestarase especial atención ao esforzo por recuperar e dar a coñecer contos, anécdotas, poemas de carácter popular recollidos no seu contorno e a través das TIC, así como á maneira de expoñer a súa opinión persoal sobre elas.

Este criterio pretende avaliar o uso dos coñecementos adquiridos non só para unha mellora da competencia lectora no ámbito literario senón tamén para o uso das TIC como fonte para ampliar as súas posibilidades de aprendizaxe e autoaprendizaxe (manexo de gravadores e reprodutores en distintos soportes, uso de programas de creación audiovisual, webs educativas...) a través da busca, recuperación, lectura e audición de obras de carácter popular recollidas, non só do seu entorno senón tamén noutras culturas. Valorarase o uso que o alumnado faga dos medios audiovisuais e das TIC nos seus traballos e a elaboración dunha opinión apropiada, atendendo á capacidade que teñen os trazos temáticos e formais das obras para ampliar o coñecemento do mundo que posúe.

7. Identificar e analizar en textos dados os elementos e fenómenos lingüísticos presentados no bloque.

Bloque 2: nun lugar desta aula. A linguaxe literaria.

Obxectivos centrais

- Recoñecer a literatura como sistema especial de comunicación.
- Comprender e saber interpretar mensaxes escritas de certo grao de complexidade.
- Mostrar aprecio pola escoita e lectura de textos literarios.
- Fortalecer o espírito crítico ante os contidos dos textos.

- Saber recoñecer nos textos literarios os gustos e ideas das sociedades e as épocas nas que son creados.

Contidos

1. Comunicación oral: falar, escoitar e conversar

- Participación respectuosa e responsable en situacións de comunicación oral (diálogos, debates, coloquios...).
- Exposición de experiencias e argumentos de carácter persoal e descrición dos personaxes de textos lidos ou vistos en películas ou documentais.
- Actitude crítica ante os usos orais que supoñen discriminación social, racial, sexual ou de calquera outro tipo.

2. Comunicación escrita. Ler e escribir

- Uso de estratexias para discriminar as ideas importantes das secundarias e así atopar as informacións significativas.
- Comprensión de textos descritivos propios da vida cotiá, dos medios de comunicación, (noticias, documentais...) e do ámbito académico en distintos soportes.
- Compoñer textos facendo descrições físicas e psicolóxicas de personaxes.
- Uso de procedementos para compoñer os enunciados con estilo cohesionado, especialmente mediante a inserción de expresións explicativas e de construcións de participio e de xerundio.
- Composición de textos de intención literaria utilizando algunhas das aprendizaxes adquiridas nas lecturas.
- Interese por coidar a presentación dos textos escritos en soporte papel e dixital.
- Utilización progresivamente autónoma da biblioteca do centro, das do contorno e de bibliotecas virtuais.

3. Coñecemento da lingua

- Revisión dos elementos morfolóxicos básicos: substantivo, verbo, adxectivo, adverbio e preposición.
- Emprego axeitado dos tempos verbais en cada unha das linguas do ámbito.
- Recoñecemento do funcionamento sintáctico do verbo, identificando o suxeito e os complementos. Utilización dunha terminoloxía sintáctica básica.

- Recoñecemento dos distintos tipos de oracións simples.
- Aplicación de estratexias básicas para inferir, recordar, almacenar e ampliar o vocabulario activo.

4. Lingua e sociedade

- Interese pola consulta das fontes de documentación escrita e dixital nas tarefas de aprendizaxe.
- Valoración do enriquecemento persoal que supón a relación física ou virtual con outras persoas.
- Coñecemento dos acontecementos culturais diversos de tipo histórico, aspectos xeográficos ou literarios dos lugares onde se fala a lingua estranxeira, obtendo a información por diferentes medios (biblioteca, internet e outras tecnoloxías da información e da comunicación).

5. A educación literaria

- Revisión dos principais xéneros e subxéneros literarios a través de lecturas comentadas.
- Lectura, audición e/ou visualización de obras e fragmentos significativos da literatura narrativa galega e castelá.
- Lectura dramatizada e comentada de poemas e obras teatrais breves, recoñecendo os recursos empregados nelas (onomatopea, anáfora, metáfora, entre outras).
- Identificación dos elementos fundamentais do relato literario (personaxes, acción, espazo, tempo...).
- Uso de estratexias para a comprensión das relacións entre cine e literatura: visualización de películas, contextualización, identificación dos seus elementos narrativos, lingüísticos e formais.

Criterios de avaliación

1. Identificar o tema, as ideas principais e as secundarias de diferentes textos, tanto orais como escritos, en soporte papel ou dixital, dos ámbitos social e académico vinculados á realidade do alumnado adulto. Realizar tarefas de aprendizaxe seguindo instrucións con progresiva autonomía.

Con este criterio preténdese comprobar se o alumnado é capaz de comprender e relacionar mensaxes propias da vida cotiá (cartas, descrición de persoas, sentimentos....) e do ámbito académico, especialmente do literario (noticias, documentais, textos descritivos e dos medios de comunicación, webs

educativas, enciclopedias...) en soporte papel ou dixital. Tamén se é capaz de esquematizar e resumir o seu contido máis significativo e se segue as normas e instrucións recibidas para a realización de tarefas de aprendizaxe.

2. Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas de actualidade e próximos á experiencia do alumnado adulto, coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC.

Con este criterio preténdese observar se o alumnado adulto é capaz de presentar de forma clara e ordenada informacións sobre temas de actualidade e do seu interese, seleccionando o mais importante. Valorarase o uso nas súas exposicións do apoio que proporcionan as TIC e os medios audiovisuais.

3. Compoñer textos, en soporte papel ou dixital, tomando como modelos textos literarios ou realizar algunhas transformacións neses textos.

Avaliarase a capacidade para recrear ou imitar poemas ou relatos utilizando determinados recursos como a rima ou o ritmo ou realizando algunha transformación neles. Terase en conta, máis que a calidade literaria das producións, a utilización dos coñecementos adquiridos e o uso de pasos propios do proceso (planificación, escritura do texto, revisión).

4. Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para mellorar a comprensión de textos orais e escritos e para compoñer e revisar os textos propios deste bloque, tanto en soporte papel como dixital.

Con este criterio trátase de comprobar como o alumnado adulto usa a reflexión sobre a lingua e a literatura e as normas de uso para mellorar a súa comprensión, composición e revisión de textos. Atenderase especialmente aos mecanismos de conexión (a deíxe persoal, temporal e espacial), ao recoñecemento e uso correcto dos recursos literarios básicos (onomatopea, anáfora, metáfora...) e ao emprego axeitado dos tempos verbais en todas as linguas do ámbito. En canto ás normas ortográficas, revisaranse as regras xerais de acentuación e a ortografía do vocabulario máis usual, priorizando o uso dos dicionarios e correctores ortográficos dos procesadores de texto.

5. Aplicar os coñecementos literarios adquiridos para mellorar a comprensión e a valoración de fragmentos e obras lidos ou localizados a través das TIC. Valorarase especialmente a identificación dos temas e motivos da tradición literaria e a capacidade para situar as obras lidas dentro do xénero correspondente.

Con este criterio preténdese avaliar se o alumnado adulto comprende e valora textos representativos a partir de comentarios realizados na aula. Porase especial atención na identificación do xénero ou subxénero, na comprensión do tema, na identificación dos personaxes e no tratamento do espazo e do tempo. Tamén se valorará a competencia para localizar e seleccionar fragmentos de obras literarias adaptados aos intereses do alumnado adulto.

6. Identificar e analizar en textos dados os elementos e fenómenos lingüísticos presentados no bloque.

Temporalización dos bloques propostos

Con carácter xeral, impartiranse as ensinanzas do módulo 1 da ensinanza secundaria para persoas adultas no primeiro cuadrimestre de curso (setembro-febreiro), mentres que no segundo cuadrimestre (febreiro-xuño) impartirase o módulo 2, a razón de 6 sesións semanais.

Contidos mínimos

Considéranse contidos mínimos deste nivel da ensinanza para as persoas adultas os seguintes:

Módulo 1:

- Participación activa en diálogos sobre diversos temas utilizando a lingua oral de forma apropiada e correcta, respectando as normas do diálogo e empregado o rexistro adecuado á situación comunicativa.
- Creación de textos escritos coherentes, correctos (con respecto das normas de ortografía e puntuación), adecuados e ben presentados, tanto en soporte papel como en formato dixital.
- Comprensión e creación de textos do ámbito cotiá, dos medios de comunicación e do ámbito académico, en especial os de tipo instrutivo e expositivo.
- Establecemento do tema de textos distinguindo entre ideas principais e ideas secundarias. Resumo de textos sintetizando as informacións máis relevantes.
- Utilización autónoma da biblioteca do centro e de bibliotecas virtuais buscando e localizando informacións nelas.
- Uso do correo electrónico e do chat.
- O plurilingüismo. A situación lingüística e sociolingüística de de España. A situación legal e social das linguas en Galicia: bilingüismo, diglosia, interferencias.
- Identificación de estereotipos sociais, raciais, sexuais, etc. en textos e establecemento dunha actitude crítica ante os mesmos.
- Recoñecemento dos principais xéneros literarios.
- Lectura e comentario de relatos breves de diversas culturas. - Consulta de páxinas web para buscar e seleccionar información.
- Uso de dicionarios en soporte papel e electrónico.

- A flexión. Recoñecemento e identificación das categorías gramaticais.
- A formación de palabras. Identificación e análise básica de palabras simples, derivadas e compostas.

Módulo 2:

- Participación activa en diálogos sobre diversos temas utilizando a lingua oral de forma apropiada e correcta, respectando as normas do diálogo e empregado o rexistro adecuado á situación comunicativa.
- Creación de textos escritos coherentes, correctos (con respecto das normas de ortografía e puntuación), adecuados e ben presentados, tanto en soporte papel como en formato dixital, fundamentalmente de tipo narrativo, descritivo e expositivo.
- Establecemento do tema de textos distinguindo entre ideas principais e ideas secundarias. Resumo de textos sintetizando as informacións máis relevantes.
- Comprensión de textos, orais e escritos, especialmente de tipo narrativo e argumentativo, do ámbito cotiá, dos medios de comunicación e do ámbito académico.
- Actitude crítica ante os usos lingüísticos que supoñen algún tipo de discriminación.
- Análise dos xéneros informativos e de opinión na prensa escrita e nos medios de comunicación en xeral.
- Recoñecemento e uso dos procedementos cohesivos na creación de textos.
- Identificación e uso de procedementos deícticos.
- Recoñecemento das clases de palabras e das súas principais categorías morfolóxicas.
- Identificación dos tempos verbais e uso adecuado dos mesmos.
- Diferenciación dos principais xéneros e subxéneros literarios.
- Identificación dos principais trazos estruturais e formais do relato como subxénero narrativo.
- Lectura e análise de contos populares e outros relatos.
- Audición e análise de cancións populares (de grupos, cantautores, etc.) actuais.

Ambas as dúas (galego e castelán).

Temas transversais

Os temas transversais serán tratados a partir da análise dos contidos dos diferentes tipos de textos cos que se traballe na clase, en especial os procedentes dos medios de comunicación. Así, o consumo responsable, a igualdade, a saúde, a afectividade e a sexualidade, a seguridade viaria ou o coidado do medio ambiente son temas con grande presenza nos textos xornalísticos, tanto de tipo informativo como argumentativo, aos que se prestará atención.

Medidas de atención á diversidade

Se no proceso de avaliación se observa en calquera momento que o progreso da persoa adulta non responde aos obxectivos programados, tanto por carencias nos coñecementos previos como por dificultade para adquirir novos coñecementos, o profesor tomará as medidas de reforzo educativo ou de adaptación curricular que proceda, o que implicará o uso de actividades e materiais específicos que faciliten a adquisición da aprendizaxe, o recurso a explicacións individualizadas...

Do mesmo xeito, e en sentido inverso, o profesor estimulará, propoñendo actividades individuais específicas de ampliación, o progreso daqueles alumnos que demostren facilidade na adquisición dos contidos propostos: propostas de lecturas adicionais, de visita de páxinas web, de elaboración de traballos, etc.

4.2. 2º BACH (AD): LCLII

A Programación será a mesma que en diurno , pero establécense as seguintes diferenzas:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E MECANISMOS DE AVALIACIÓN

A cualificación de cada avaliación responderá ás seguintes porcentaxes:

1. Probas escritas: 80%

Realizaranse unha ou dúas probas escritas de avaliación de contidos por trimestre se a duración do mesmo o permite, que poderá ocupar máis dunha sesión de clase. Este exame valorarase de 0 a 10 puntos e o 70% aplicarase sobre a nota ou, de ser o caso, sobre a media aritmética resultante de dúas probas.

Nestas probas preguntárase sobre contidos teóricos relacionados coa obra de lectura obrigatoria.

Ademais dos coñecementos lingüísticos e literarios, valorarase aspectos como a precisión nas respostas, a coherencia e a cohesión no discurso, a puntuación...

Establecerase unha penalización polas faltas de ortografía cometidas, descontándose 0,25 puntos por cada unha delas e 0,1 puntos por cada til incorrecta, ata un máximo de 2 puntos.

2. Avaliación do libro de lectura (entre os seleccionados pola ABAU):

En cada proba trimestral farase unha pregunta dun dos libros de lectura obrigatoria dentro de un ou dos dous exames, dependendo dos libros que tivesen sido traballados ata o momento. A lectura será preguntada da mesma forma que se fai no modelo de exame de ABAU e valorada coa mesma porcentaxe que se lle concede neste, é dicir, o 20% do total da nota da proba.

3. Textos obrigatorios: 20%

Valorarase o traballo diario tanto en clase como en casa. O profesor levará un control dos exercicios e das actividades propostas (comentarios de texto, presentacións orais...).

Prestarase unha especial atención á expresión oral e escrita coherente, adecuada e correcta, así como á presentación dos exames e traballos e á caligrafía. Os defectos a este respecto tanto en exames como en calquera tipo de traballo serán penalizados. Poderase descontar ata 0,25 puntos por cada falta de ortografía (incluídos acentos), caligrafía, ausencia de marxes, erros de expresión... ata un máximo de 2 puntos en cada traballo ou exame.

Considerarase aprobada **cada avaliación** cando o alumno obteña unha cualificación final igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos cunha cualificación inferior a 5 puntos terán a posibilidade de realizar unha proba de recuperación ao finalizar o curso.

Polo que respecta á cualificación da **avaliación ordinaria**, a nota final da materia será a media aritmética das tres avaliacións. Considerarase superada a materia cando se obteña unha nota igual ou superior a 5.

Os alumnos que non superen a materia en xuño poderán realizar os exames da **avaliación extraordinaria**, que terán como contidos os mínimos do curso, incluíndo as lecturas obrigatorias. Considerarase superada a materia cando se obteña unha cualificación igual ou superior a 5 puntos.

Queda totalmente prohibido o uso de calquera mecanismo que poda inducir a copiar nun exame (chuletas, móbiles, reloxos intelixentes, pinganillos...) e o plaxio nos traballos presentados. Cando isto sexa detectado quedarán anulados automaticamente estes exames e/ou traballos, tendo o alumno/a que repetilos con posterioridade.

LECTURAS OBLIGATORIAS

(Seleccionadas por la ABAU):

1ª Avaliación: *La Fundación*, Antonio Buero Vallejo y *Crónica de una muerte anunciada*, Gabriel García Márquez.

2ª Avaliación: *El lector de Julio Verne*, Almudena Grandes.

3ª Avaliación: *Romancero gitano*, Federico García Lorca.

MATERIAIS CURRICULARES

MATERIAIS IMPRESOS

- Material realizado polo/a docente (apuntes, esquemas...).
- Material da biblioteca: tanto lecturas literarias como libros de consulta (diccionarios, enciclopedias, gramáticas...).
- Textos concretos para traballar os contidos das unidades didácticas.
- Libros de lectura obrigatoria seleccionados polo comité central.
- Material complementario de reforzo e ampliación.

Libro de texto : *Lengua Castellana y Literatura 2º Bachillerato*, Ed.ANAYA

Este manual recoméndase aos alumnos/as que, dadas as súas características, necesiten unha guía para preparar a materia.

MATERIAIS AUDIOVISUAIS

-Películas e adaptacións cinematográficas de novelas ou obras teatrais.

-Proxección de materiais para traballar a comprensión de textos orais.

5. REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES

Os alumnos de **ESO** con esta materia pendente de cursos anteriores serán informados, polos respectivos profesores da materia do curso no que se atoparen, dos requisitos que deben facer para recuperala.

Facilitaráselles material e orientacións para a preparación da materia e realizarán ao longo do curso exames de recuperación que coincidirán coas datas que para estes efectos sinale a XE. Para preparar a recuperación da materia poderán acudir pola tarde ao Centro no horario habilitado para recibir **clases de reforzo** que serán dunha hora para cada nivel (1º e 2º ESO).

Os contidos mínimos para recuperar estas materias serán os mesmos do curso correspondente e serán valorados sobre 10. Superarán a materia pendente aqueles alumnos que obteñan unha nota igual ou superior a 5 puntos.

Respecto os procedementos de cualificación para os alumnos que reciban as citadas clases de reforzo serán os que seguen, tendo en conta os esforzo de presentarse a estas sesións en horario extraescolar:

- Poderánse realizar as probas de contidos que así estime oportuno o profesor que estea impartindo a materia, sendo recomendable unha proba por trimestre. A valoración desas probas será sempre de 0 a 10 puntos.
- Aos alumnos/as que superen as citadas probas e teñan unha asistencia regular (ata un 10% de faltas sen xustificar) daráselle por superada a materia e non terán que asistir ás probas finais de pendentes fixadas por XE.
- O profesor das materias pendentes estará en todo momento coordinado co profesor da materia do grupo no que se atopa o alumno/a matriculado .
- O traballo de aula, a presentación dun posible caderno de traballo, a actitude do alumno diante da materia, o seu interese por aprender e mellorar terán unha valoración positiva que determinará ata un do 10% na nota final.
- En canto á ortografía terase en conta, á hora de avaliar os traballos e exames dos alumnos/as, un desconto de 0,10 por cada falta e , por cada til un desconto de 0,05 puntos ata un máximo de 2 puntos.

Os alumnos de **2º Bacharelato**, coa materia pendente de primeiro, serán informados polo profesor da materia de cando se lles realizará un exame extraordinario, que será realizado polo profesor da materia en coordinación coa XD, en datas anteriores e próximas á avaliación de maio, con anterioridade suficiente para seren cualificados e poder presentarse ás ABAU. Igual que na ESO, os contidos mínimos serán os xa fixados nesta programación. Superarán a materia aqueles alumnos que obteñan unha nota igual ou superior a 5 puntos.

Para facilitarlles a superación positiva da materia, dende este Departamento ofertaráselle a todos aqueles alumnos que así o desexen a posibilidade da realización de exames trimestrais, fundamentalmente centrados nos contidos literarios (dada a súa extensión e non relación cos de 2º), que se lles realizarán de maneira que non interfiran cos do seu nivel. Será o profesor encargado da materia o que determine cos alumnos/as as datas de realización destas probas.

Os alumnos de **ESA e Bacharelato de Adultos** seguirán as mesmas pautas de recuperación que os de diurno, sempre de acordo coa lexislación vixente. Será a profesora deste nivel a que se encargue do trato cos alumnos/as , sempre supervisado pola XD.

6. PROGRAMACIÓN DA EDUCACIÓN EN VALORES

A área de LCL é un espacio privilexiado para incorporar o tratamento dos temas transversais na práctica educativa.

Aínda que os temas transversais están continuamente presentes, o seu tratamento maniféstase en especial de dous modos:

- A través da selección de textos e o traballo con eles, posto que os estes ofrecen situacións que reflicten actitudes, valores e modos de pensar diferentes.
- Mediante suxerencias ao profesor para que guíe exposicións e debates orais e aproveite calquer outro elemento que permita reproducir na aula os temas, as vivencias e os valores do mundo exterior.

Aínda que todos os temas transversais están presentes no deseño da programación, no caso da área de LCL merecen un tratamento especial os seguintes:

Educación para a convivencia:

- O respecto á autonomía dos demais e o diálogo como modo de resolver os conflitos se traballan especialmente ó fío dalgúns temas como o debate, o coloquio ou a reclamación, e tamén nalgunhas lecturas.

Educación para a saúde:

- O concepto integral de saúde como benestar físico, psíquico, individual, social e medioambiental desarróllase a partir de temas do programa de vocabulario, como o corpo humano ou a saúde e a enfermidade. Asimesmo esta cuestión está presente nalgunhas lecturas.

Educación para a paz:

- Partindo da lectura de textos, ínvítase á reflexión sobre os mecanismos das sociedades totalitarias, e se transmiten valores como a non violencia, a tolerancia a resolución pacífica dos conflitos. Neste sentido, as actividades que se desenvolven dentro do programa de expresión oral, e moi especialmente as relacionadas con textos argumentativos, son un medio idóneo de transmisión destes contidos.

Educación do consumidor:

- Temas como a publicidade, a propaganda ou as reclamacións, e algunhas lecturas, fomentan unha actitude crítica e responsable ante o consumo e os mecanismos do mercado.

Educación non sexista:

- O tratamento deste tema transversal aparece en textos literarios e expositivos. Outro exemplo da presenza deste tema transversal é a atención hacia os usos discriminatorios da lingua.

Educación ambiental:

- A toma de conciencia sobre os problemas que afectan ó medio ambiente se desenvolve a partir de textos argumentativos e literarios.

Educación vial:

- Algúns textos xornalísticos ofrecen a posibilidade de desenvolver este tema transversal na aula.

7. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LECTOR

OBXECTIVOS XERAIS

- Mellorar as estratexias de comprensión lectora como recurso fundamental para o desenvolvemento do pensamento abstracto.
- Fomentar o gusto pola lectura de textos de calidade tanto de ficción como de información como fonte de coñecemento e deleite.
- Exercitar habilidades de procura de información en todo tipo de soportes.
- Adestrarse nas estratexias de recuperación e valoración da información para elaborar proxectos documentais integrados, e dicir, pequenos traballos de investigación nos que o alumnado traballa directamente coa documentación (independente do soporte) aprendendo a traballar autonomamente.
- Promover o uso das novas tecnoloxías da información como ferramentas de traballo.
- Capacitar ó alumno na procura de distintas fontes de información.
- Fomentar no alumnado o uso da biblioteca escolar e da biblioteca de aula.
- Desenvolver e consolidar o hábito de lectura no alumnado.

- Formar ó alumnado como lectores competentes, creativos e críticos.
- Incidir en distintas estratexias de comprensión lectora.
- Capacidade ó alumnado para avanzar na súa competencia de expresión escrita e oral.
- Fomentar no alumnado o gusto pola lectura como fonte de aprendizaxe permanente e de desenvolvemento persoal.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA MATERIA

- Relacionar a literatura co seu contexto social e cultural.
- Fomentar o gusto pola literatura mediante actividades nas que o alumnado non sexa mero receptor senón que teña unha participación activa cun fin concreto. Isto levarase a cabo mediante as lecturas en voz alta, expresivas, dramatizadas, ante un auditorio.
- Fomentar o gusto pola literatura mediante a creación dun clube de lectura no que os alumnos intercambien as súas opinións de modo que se contribúa a valorar e respectar as opinións alleas non coincidentes cas propias.
- Ampliar os coñecementos dos alumnos/as en canto a literatura.

METODOLOXÍA E RECURSOS.

Traballarase tanto na aula como na biblioteca do centro, onde estarán dispoñibles varios exemplares de cada un dos libros que se propoñan como lecturas ós alumnos. Neste curso , dadas as Circunstancias COVID, o alumnado terá máis restrinxido o acceso á Biblioteca , pero facilitaráselle en todo momento o material que precisen adaptadas á nova normalidade de seguridade e protocolos.

En cada un dos cursos de ESO e Bacharelato os alumnos terán, de maneira obrigatoria, que ler unha ou varias obras por trimestre que será avaliada da forma que se especifica nas diferentes programacións.

Nalgúns casos procurarase que os alumnos /as teñan acceso aos textos online coas licencias oportunas adquiridas pola Biblioteca.

Participarase nas diferentes actividades que propoña o equipo coordinador da Biblioteca.

Adicarase unha hora semanal en 1º ESO (das catro de que costa esta materia) a lectura colectiva na aula. Nos demais cursos fomentárase tamén a lectura con diferentes recomendacións e textos.

O Departamento de Lingua castelá participará no proxecto do clube de lectura do instituto en colaboración co equipo da biblioteca e os departamentos de francés e filosofía.

ACTIVIDADES E TEMPORALIZACIÓN.

- Animación á lectura ca presenza online a través de videoconferencia de distintos autores dos libros propostos.
- Lectura silenciosa na aula e na casa.
- Lectura expresiva en voz alta na aula.
- Realización de distintas actividades propostas nas distintas guías de lectura de cada libro.
- Participación dos alumnos nas actividades que se programen na Biblioteca para os diferentes grupos.
- Lectura na aula dos libros propostos: en 1º ESO, unha hora á semana e en 2º ESO media hora á semana.

ACORDOS TOMADOS COS CENTROS DE PRIMARIA ADSCRITOS AO INSTITUTO:

En reunións feitas cos titores e coas orientadoras dos centros de primaria adscritos en cursos anteriores, tomáronse unha serie de acordos:

No que respecta á nosa materia, acordouse sobre todo centrarse en primaria na lectura e na escritura así como na comunicación oral. Fíxose fincapé no feito de que os alumnos chegan cun nivel baixo nas competencias comunicativas básicas. Determinouse restarlle peso ós contidos gramaticais e traballar a lectura e a escritura de todo tipo de textos, así como traballar os discursos orais.

No primeiro curso da ESO seguirase traballando a competencia comunicativa, a lectura, a escritura e o discurso oral. E se irán incorporando progresivamente contidos gramaticais (morfoloxía en 1º e sintaxe tamén en 2º).

8. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DAS TIC

O uso das TIC pon a disposición de profesores e alumnos grandes volumes de información, que utilizan diversos canais sensoriais á vez. Permiten, á súa vez, configurar entornos virtuais compartidos como o emprego dos blogs, wikis ou a plataforma Moodle; a práctica desaparición das restriccións de tempo e o acceso remoto facilitan a comunicación permanente entre usuarios e, con elo, a cooperación e construción conxunta de coñecementos. Tamén favorecen o desenvolvemento dalgunhas destrezas e habilidades, difíciles de lograr cos medios tradicionais, tales como as que permiten buscar, seleccionar, organizar e manexar nova información e a autonomía no proceso de aprendizaxe. A materia de LCL acercará ó alumno ás novas tecnoloxías por diversos procedementos:

- Utilización dos recursos informáticos do Centro seguindo as pautas xa establecidas doutros cursos de solicitude de aulas de Informática, Usos Múltiples y Audiovisuais.
- Participación, **na medida do posible e respectando a temporalización do emprego das aulas informatizadas, no Proxecto de Mellora da Biblioteca** mediante o manexo de información en Internet e o uso de procesadores de texto.
- Estudo asistido por ordenador de contidos conceptuais e procedimentais do currículo da área, tales como: morfosintaxis, autocorrección de ortografía, *actividades* de expresión escrita, uso do dicionario on line e realización de actividades variadas en unidades didácticas completas.

Dentro das accións previstas dacordo ao plan de integración das TIC o Centro ten previsto dar unha formación intensiva aos alumnos/as nas primeiras semanas do curso para que , en caso dunha situación adversa de confinamento provocado polo COVID 19, poidan desenvolverse con case total normalidade as actividades da materia . Intentarase colaborar nesta formación detectando, en primeiro lugar, aos alumnos/as que non teñen dispoñibilidade de medios informáticos e solucionalo; en segundo lugar, colaborar co equipo formador en TICs para que os alumnos/as teñan a formación básica á hora de utilizar a Aula virtual do Centro, enviar un correo electrónico, buscar información sobre a materia na páxina Virtual , Web , usos de class room, etc

Dadas as características do alumnado de 1º e 2º, con evidentes necesidades de reforzar a ortoloxía, a caligrafía, a ortografía e presentación de escritos, este Departamento considera importante incidir no traballo específico manual como paso previo ao dominio de TIC. Por outra banda, a integración das TIC

na área de *Lingua Castelá e Literatura* e ao longo das súas diferentes etapas e niveis educativos é un proceso que avanza constantemente ano a ano. A proba irrefutable a aportan os diferentes materiais de traballo entregados polos estudantes, que manexan os recursos da rede para buscar información e tratala cada ano con maior pericia e cotidianeidade, pero a niveis máis altos. Unha das intencións deste Departamento é continuar avanzando no que xa está feito:

1. A nosa actividade dependerá **dos espazos destinados aos ordenadores e a súa disponibilidad horaria** á hora de introducir o manexo das TIC na temporalización e secuenciación dos contidos.

2. **Avanza a dotación informatizada de aulas.** As aulas do IES Armando Cotarelo Valledor constan dun cañon proxector co a súa correspondente pantalla reflectora, pero esto supón a utilización das TIC polo profesor, non polos alumnos.

3. A nosa actividade didáctica contemplará a participación nas actividades propostas pola **Biblioteca del Centro.**

Son estes motivos polos que este Departamento recomenda aos seus alumnos a visita das páxinas web que se relacionan a continuación para completar, nos traballos e actividades que se lles recomendan, a actividade docente das aulas:

Bibliotecas:

<http://www.uned.es/biblio/biblio.htm>

<http://www.ucm.es/BUCM/>

<http://www.cervantesvirtual.com/catalogo/index.jsp>

<http://busc.usc.es/>

<http://webs.uvigo.es/servicios/biblioteca/>

<http://www.udc.es/biblioteca/galego/index.htm> **Dicionarios:**

<http://www.rae.es/rae.html>

<http://www.elmundo.es/diccionarios/>

<http://www.diccionarios.com/>

Revistas Dixitais (Crítica):

<http://www.lehman.cuny.edu/ciberletras>

<http://www.geocities.com/Athens/5662/publics.htm>

<http://www.ucm.es/info/especulo>

<http://parnaseo.uv.es/Lemir/Revista.html>

<http://www.cervantina.org>

Lingua Castellana Asociación de Academias da Lingua Española:

<http://asale.org/ASALE/Index>

Proxecto de Aula:

<http://lenguayliteratura.org/interactivos/>

Ortografía:

<http://www.reglasdeortografia.com/>

<http://roble.pntic.mec.es/~msanto1/ortografia/>

Ortografía cantada:

<http://ortografiacantada.com/>

Lingua española:

<http://www.geocities.com/szamora.geo/>

<http://www.eldigoras.com/>

<http://www.memo.com.co/fenonino/aprenda/castellano/castellano.html>

<http://www.learn-spanish-online.com/ejercicios/>

<http://centros5.pntic.mec.es/cpr.de.ciudad.real/lengua/esquemas.htm>

Cuadraginta: creatividad na aula: <http://www.quadraginta.org/index.htm>

Lingüística. **Esquemas:**

<http://www.amerschmad.org/spanish/gram/inicio.htm> **Flexionador e lematizador de palabras do español:**

<http://www.gedlc.ulpgc.es/investigacion/scogeme02/lematiza.htm>

Enlaces interesantes:

http://cvc.cervantes.es/oteador/default.asp?l=2&id_rama=132&ct=catalogo132

Lingua e Literatura:

<http://www.vicentellop.com/>

<http://www.terra.es/personal6/bardonmanuela/>

<http://roble.pntic.mec.es/~msanto1/lengua/>

Conxugación de verbos:

<http://www.verblog.com/>

Selectividade:

Madrid: <http://mimosa.pntic.mec.es/~ajuan3/>

Galicia: <http://ciug.cesga.es/>

Literatura:

<http://www.rinconcastellano.com/>

<http://www.auldadeletras.es.vg>

<http://parnaseo.uv.es>

<http://members.tripod.com/luisedwin>

Orientación a la lectura:

<http://www.sol-e.com/index.php>

Prensa na rede:

<http://www.elpais.es>

<http://www.el-mundo.es>

<http://www.abc.es>

Literatura ESO (Con Hot Potatoes):

<http://alerce.pntic.mec.es/jinm0000/index.htm>

Historia da Literatura Española:

http://www.virtual-spain.com/literatura_espanola.html **Apontamentos de**

Literatura:

<http://www.educaguia.com/ApuntesLiteratura/ApuntesLiteratura5.htm>

Textos para a aula:

<http://centros5.pntic.mec.es/cpr.de.ciudad.real/Textos/Lista.htm>

Diccionario literario:

http://www.proyectosalohogar.com/Diversos_Temas/Diccionario_Literario_I_Z.htm

Retórica: <http://retorica.librodenotas.com/>

Enlaces interesantes:

http://cvc.cervantes.es/oteador/default.asp?l=2&id_rama=147&ct=catalogo147

<http://club.telepolis.com/pedrofelipe/lenguaindice2html>

<http://kalipedia.es>

Libros virtuais:

<http://ediciones.virtuales.org/>

<http://www.ciudadseva.com/bdcs/bdcs.htm>

http://www.cervantesvirtual.com/bib_mundo/biblioteca_mundo.shtml

<http://www.bibliotecasvirtuales.com/>

<http://mgarci.aas.duke.edu/cibertextos/>

9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O grado de implicación por parte do profesorado pertencente ó departamento de Lingua Castelá e Literatura ante o Plan de convivencia establecido neste centro intenta ser o máximo. Desta forma, a pesar da relativa liberdade que cada profesor adquire dentro da aula, desde este departamento inténtanse solucionar os posibles conflitos xurdidos na mesma sen ter que chegar a medidas extremas como partes de conduta (leves ou graves) ou mesmo a expulsión á aula de convivencia. Para iso remitimos ás medidas de corrección alternativas suxeridas no Plan de Convivencia deste centro:

- Apercebemento oral público ou privado.
- Notificacións a través da axenda.
- Cambio de lugar na aula.
- Folla de reflexión.
- Castigo sen parte do recreo.
- Chamada por teléfono a casa.

Fóra da aula, a contribución deste departamento volve a remitir ó Plan do centro no referente ás actuacións para evitar que o alumnado permaneza sen autorización previa en zonas do IES que non lle corresponda de acordo co seu horario:

- O alumnado, chegue á hora que chegue ao centro, ten a obriga de entrar na súa aula. Se o profesor/a non quere deixalo entrar terá que enviálo á Aula de Convivencia con traballo e un parte.
- Ao inicio e na metade de cada hora de clase, o profesorado de garda fará roldas polo centro para enviar ás aulas correspondentes a aqueles alumnos/as que estean fóra delas (nos corredores, patio, baños, biblioteca...). Os titores/as serán informados polo profesorado de garda para que tomen algunha medida de corrección.

- Se a estadia nestes espazos ou fóra do centro (abandono do recinto escolar sen autorización) é reiterativa será necesario que tanto os titores/as como a Xefatura de Estudos concreten os casos, os examinen e traballen con eles dun xeito individualizado.

Punto aparte merece a función do profesor como mediador de conflitos interraciais, sexistas.

Neste curso, debido a situación de nova normalidade COVID19, este departamento contribuirá na medida das súas posibilidades a que o plan establecido polo Equipo Directivo e o equipo COVID do Centro se leve a cabo para un desenvolvemento efectivo do curso.

10. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

- Dada a situación de excepcionalidade COVID19, plantexarase e avaliarase se procede programar actividades que conleven a saída do Centro e a agrupación numerosa de alumnos/as en lugares pechados.
- Poderase organizar algunha actividade relacionada con esta materia e /ou coordinada con algún outro Departamento e o equipo da Biblioteca (do que formamos parte membros deste Departamento), para conmemorar o día do Libro.
- De igual forma, intentarase realizar o “**Concurso de relato literario**”. Actividade que organizamos por niveis e que , polo de agora, ten resultados bastante satisfactorios.
- Levaranse a cabo, na medida na que as editoriais así o faciliten, conferencias online e presenciais (se fose compatible pola nova normalidade) con autores dos libros de lectura propostos neste curso.

11. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

A presente programación será vixente durante o período escolar 2021-2022, agás que determinen o contrario as autoridades académicas competentes.

As revisións do grado de cumprimento dos obxectivos propostos, secuenciación e adecuado ritmo na temporalización dos contidos realizarase cunha periodicidade mensual a través das distintas reunións de departamento que se vaian facendo ó longo deste curso académico.

Desta forma os criterios que se terán en conta para ser avaliados serán:

- Se os obxectivos e contidos son expostos con claridade e son adecuados ao nivel educativo. Así como a pertinencia dos contidos mínimos.
- Se as secuenciacións son correctas e realistas.
- A concisión nos plantexamentos metodolóxicos.
- Se os criterios e procedementos de avaliación están correctamente relacionados con contidos e se existe adaptación á diversidade do alumnado.
- A suficiencia dos materiais metodolóxicos e recursos didácticos empregados.
- Se aparecen reflexados todos as accións educativas relacionados coa educación global do alumnado existentes no centro: contribucións ao Proxecto lector, Plan TIC, Plan de convivencia...